

Konjunkturbarometer för Västra Götaland

Hösten 2019

Förord	3
Sammanfattning	4
Tillverkningsindustri, totalt	6
– Transportmedelsindustri samt Maskinindustri	7
– Kemisk industri samt Metallvaruindustri	8
– Grafisk industri samt Livsmedelsindustri	9
– Textil- och beklädnadsindustri samt Elektronikindustri	10
Företagstjänster	11
Byggverksamhet samt Bilhandel	12
Transport och logistik samt Sällanköpshandel	13
Partihandel	14
Exportstruktur	14
Fyrbodal	15
Göteborgsregionen	16
Sjuhärad	18
Skaraborg	19
Strukturdata	20
Branschöversikt med konjunkturindex	22
Omsättning och lönesumma	23

Om undersökningen

Konjunkturbarometern för Västra Götaland bygger på en enkät till cirka 1 000 företag inom följande huvudbranscher: tillverkningsindustri, byggverksamhet, sällanköpshandel, bilhandel, transport och logistik, partihandel, företagstjänster samt IT-tjänster. Undersökningen som ger en totalbild för hela Västra Götaland har dessutom brutits ned på de fyra delregionerna Göteborgsregionen, Fyrbodal, Sjuhärad och Skaraborg. Höstens mätningar – där svaren från företagen samlats in under september och oktober – avser utfall för första halvåret 2019, en nulägesbeskrivning för innevarande halvår samt en prognos för första halvåret 2020.

Om konjunkturindex för Västra Götaland

I undersökningen har ett särskilt konjunkturindex, med både bransch och regional uppdelning tagits fram. Syftet med ett konjunkturindex är att ge ett sammanfattande mått på konjunkturen, dvs. det ekonomiska läget, i en bransch eller en region vid en viss tidpunkt. Konjunkturindexet för en region är en sammanvägning av det aktuella konjunkturläget för de olika branscherna som ingår och undersöks i regionen.

Konjunkturläget för varje bransch är i sin tur grundat på företagens egna bedömningar vid en viss tidpunkt. Konjunkturindexet har en möjlig variationsbredd från –100 till +100. Värdet 0 med en toleransgräns på ca ±15 enheter anger läget för en så kallad normalkonjunktur, –100 anger en nattsvalt lågkonjunktur och +100 står för en överhettad högkonjunktur. Gränserna för lågkonjunktur och högkonjunktur kan schablonmässigt sättas till index –40 respektive +40.

MOTSTÅNDSKRAFT I VÄSTRA GÖTALAND

VÄRLDSEKONOMIN har dämpats under året. Den globala handeln har efter år av stark tillväxt nu bromsat in. Ökad protektionism generellt och handelskonflikten mellan USA och Kina är några faktorer som spelat in.

I Europa har tillväxten varit svag hittills under året. Speciellt i Tyskland och Storbritannien som är två av Sveriges absolut viktigaste handelspartners. De tyska problemen kan till stor del kopplas till landets fordonsindustri medan britterna tampas med en segdragen Brexitprocess. Där kvarstår osäkerheten kring om det blir något avtal med EU eller inte och hur den framtida relationen mellan parterna kommer att se ut, vilket är av stor betydelse för företagen i Västra Götaland.

SVERIGES EKONOMI visar samma tendens som övriga Västeuropa. Efter ett starkare fjärde kvartal i fjol har BNP-tillväxten varit låg både första och andra kvartalet i år. Andra kvartalet var det framförallt hushållskonsumtionen som bar upp tillväxten. Investeringarna fortsatte däremot att minska, speciellt bostadsinvesteringarna. Dessutom var exporten oförändrad och gav inte samma bränsle till ekonomin som tidigare. En svagare krona hjälper sannolikt inte mot vikande global efterfrågan.

VÄSTRA GÖTALAND har fortfarande en förhållandevis stark konjunktur. I höst har det endast skett en minimal nedgång vilket visar att näringslivet i länet är motståndskraftigt. Läget inom industrin och företags-tjänsterna har dämpats något men i gengäld har handeln steppat upp och byggkonjunkturen är fortsatt stark.

Stort tack till alla företag som har ställt upp med sin tid och lämnat uppgifter till undersökningen. Jag hoppas att rapporten kommer att ge dig som läsare en god insikt i konjunkturutvecklingen för näringslivet i Västra Götaland.

Helena L Nilsson

Regionutvecklingsdirektör, Västra Götalandsregionen

MARGINELL FÖRSVAGNING

Konjunkturen i Västra Götalands näringsliv har endast försvagats marginellt jämfört med våren. Läget är fortfarande något starkare än normalt. I flera branscher har konjunkturen dessutom stärkts det senaste halvåret. Nuvarande läge väntas bestå till våren.

För Västra Götaland inleddes en avmattning under hösten i fjol och den nedåtgående trenden har fortsatt under 2019, även om det överlag var väldigt små skillnader mellan våren och hösten i år.

KONJUNKTURINDEX för Västra Götaland, som kan variera mellan -100 och +100, sjönk hösten 2019 från +22 till +18. Det var tredje mätningen i rad med en nedgång och förstärker bilden av en konjunkturavmattning i länet. Fortfarande är läget något starkare än normalt men konjunkturindex ligger nu ganska nära sitt historiska genomsnitt.

Det var framförallt dämpningar inom industrin och företagstjänster som låg bakom nedgången jämfört med våren. För dessa branscher har läget gått från starkare än normalt till normalläge. Däremot stärktes konjunkturen betydligt inom sällanköps handeln. Det noterades även uppgångar för byggbranschen, partihandeln samt transportbranschen jämfört med vårens barometer. I dessa är läget fortsatt något starkare än normalt. Precis som i våras har bilhandeln lägst konjunkturindex av samtliga huvudbranscher även om det steg några enheter.

Det var små nedgångar i samtliga delregioner i Västra Götaland. Göteborgsregionen har högst konjunkturindex i höst med +21. Därefter följer Sjuhärad med +17, Skaraborg med +15 och Fyrbodalen med +10.

Prognoserna för våren 2020 är förhållandevis neutrala där företagen ser ett närmast oförändrat konjunkturläge framför sig. Störst uppsving räknar transportbranschen med. IT-tjänsteföretagen tror också på en märkbar förbättring. Störst andel pessimister finns inom bilhandeln där företagen tror att konjunkturen på nytt vänder ned.

SYSSELSÄTTNINGEN har varit på uppgång i Västra Götaland de senaste åren. Både i vår och i höst har dock antalet anställda i näringslivet endast ökat marginellt. Byggbranschen, företagstjänster samt transportbranschen har utökad personalstyrkan betydligt sedan i våras medan den minskat något inom industrin. Trenden verkar hålla i sig även kommande halvår. Företagstjänster, partihandel, transport och bygg ger de starkaste sysselsättningsprognoserna medan antalet anställda väntas bli närmast oförändrat inom industrin. Totalt sett ökar sysselsättningen fortsatt måttligt enligt företagets prognos.

TILLVERKNINGSINDUSTRIN dämpades ytterligare något från i våras. Konjunkturindex sjönk från +20 till +10, vilket kan betraktas som normalkonjunktur. Produktionstillväxten har stannat av samtidigt som orderingången minskat svagt jämfört med föregående halvår. Transportmedelsindustrin har fortsatt det starkaste konjunkturläget av delbranscherna, även om branschens

konjunkturindex sjunkit jämfört med våren. Även inom den kemiska industrin är läget starkare än normalt. Metallvaruindustrin försvagades betydligt i höst och konjunkturindex föll under nollstrecket. Endast den grafiska industrin har lägre index.

Till våren väntas i stort sett konjunkturläget bestå men företagen räknar med en viss produktionsuppgång. Transportmedelsindustrin tror på en rejäl ökning av produktionsvolymerna.

BYGGBRANSCHEN återhämtade sig något från vårens nedgång. I höst steg konjunkturindex med 6 enheter till +27. Det är i linje med det historiska genomsnittet. Byggbandet och efterfrågan har planat ut men det sker på en hög nivå. Antalet anställda har däremot fortsatt att öka. Prognoserna är relativt neutrala där byggföretagen väntar sig att såväl byggbandet som efterfrågan ligger kvar på i stort sett samma nivå kommande halvår. Däremot väntas sysselsättningen fortsätta att öka även till våren.

SÄLLANKÖPSHANDELN förbättrades markant då konjunkturindex steg hela 20 enheter till +29 i höstens barometer. Försäljningen har stigit kraftigt och lönsamheten är den bästa på flera år. Efter flera år med minskad sysselsättning var antalet anställda i höst ungefär oförändrat jämfört med i våras. Kommande halvår förväntas sig handelsföretagen en fortsatt förbättring av konjunkturen.

FÖRETAGSTJÄNSTER har länge varit en av de ledande branscherna i Västra Götalands näringsliv. Höstens barometer indikerar dock att det skett en avmattning, då konjunkturindex gick ner från +34 till +12. Lönsamheten har länge varit mycket god men kan nu snarare betecknas som normal. Trots avmattningen råder det fortfarande brist på branschkompetent personal.

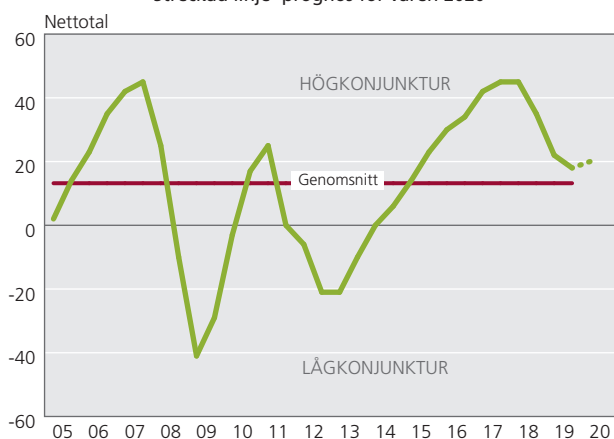
Även inom delbranschen IT-tjänster har konjunkturläget dämpats. Konjunkturindex sjönk med 29 enheter till +13.

Tjänsteföretagen förväntar sig ett närmast oförändrat läge till våren. IT-företagen är något mer optimistiska. I vanlig ordning räknar man inom företagstjänster med ökad efterfrågan och stigande omsättning. Det finns också förväntningar på att lönsamheten kommer att växa och ungefär vartannat företag har planer på att nyanställa framöver.

BILHANDELN har fortsatt det svagaste konjunkturläget av de undersökta huvudbranscherna trots att konjunkturindex steg med 7 enheter till +1. Försäljningen har fortsatt att minska men lönsamheten bedöms som relativt normal. Bilhandlarna förväntar sig dock en försvagning av konjunkturen till våren. ■

KONJUNKTURINDEX FÖR VÄSTRA GÖTALAND

Genomsnittslinje avser 2005–hösten 2019
Streckad linje=prognos för våren 2020

Konjunkturindex utgörs av s.k. nettotal, som i sin tur bildas av saldot mellan de företag som uppgivit bra respektive dålig konjunktur.

OM KONJUNKTURINDEX

Konjunkturindex för varje bransch och region är grundat på företagens bedömningar av konjunkturen – bra/normal/dålig – vid en viss tidpunkt.

Konjunkturindex bör inte förväxlas med de konfidensindikatorer som används i exempelvis Konjunkturinstitutets konjunkturbarometer. Konjunkturindex är endast ett mått på nuläget medan konfidensindikatorerna är en

sammanvägning av flera indikatorer avseende både nuläge och prognos.

Prognos för konjunkturindex är baserat på företagens bedömning av konjunkturläget om ett halvår och utgår från konjunkturindex innevarande halvår. I övriga diagram innebär prognos förändring jämfört med nuläge eller utfall kommande halvår jämfört med innevarande halvår.

■ Konjunkturindex för Västra Götaland, som kan variera mellan -100 och +100, ligger hösten 2019 på +18. Det är 4 enheter lägre än i vårens undersökning och innebär att den nedgång som inleddes i fjol har fortsatt. Konjunkturindex är dock högre än det historiska genomsnittet vilket indikerar att läget fortsatt är något starkare än normalt.

■ Konjunkturindex har sjunkit något för samtliga delregioner i länet. Göteborgsregionen har högst konjunkturindex med +21, men de övriga ligger inte långt efter. Sjuhärad noterar i höst +17 medan Skaraborg har +15 och Fyrbodal +10.

■ Partihandeln och sällanköpshandeln har högst konjunkturindex av de undersökta branscherna. Strax efter placerar sig byggbranschen och transportbranschen. Gemensamt för dessa branscher är att index har gått upp något från i våras. Störst försvagning har företagstjänster haft och även industrin har dämpats något det senaste halvåret.

■ Prognoserna för våren är försiktigt positiva även om de flesta branschers konjunkturbedömningar är relativt neutrala. Transportbranschen tror på fortsatt uppgång och även inom IT-tjänster väntas ett litet uppsving. Bilhandeln räknar dock med försvagning på nytt.

■ Sysselsättningen ökade svagt jämfört med vårens undersökning. Inom företagstjänster och bygg fortsatte dock sysselsättningen att öka markant. Kommande halvår räknar företagen med att sysselsättningen fortsätter att öka svagt.

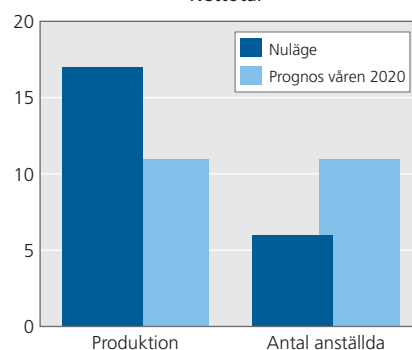
■ Nyregistreringarna av personbilar dämpades kraftigt andra halvåret i fjol efter en stor uppgång innan halvårsskiftet. I år har den svaga trenden fortsatt. Under de tre första kvartalen i år har personbilsregistreringen minskat med 21 procent i Västra Götaland, jämfört med motsvarande period i fjol. Störst är nedgången i Göteborgsregionen.

■ Uppgången för bostadsbyggandet upphörde 2018. Antalet påbörjade lägenheter var i stort sett oförändrat jämfört med 2017. Byggandet av flerbostadshus ökade medan byggandet av antalet småhus minskade något. I Göteborgsregionen fortsatte uppgången svagt medan det var marginella nedgångar i övriga delregioner.

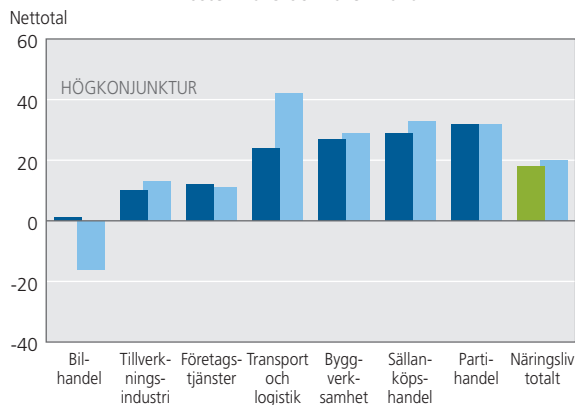
■ Näringslivet i Västra Götaland exporterade varor för 329 miljarder kronor 2018. Det var en ökning med närmare 27 miljarder jämfört med 2017. Störst ökning noterades för transportmedelsindustrin samt den kemiska industrin.

KONJUNKTURINDIKATORER

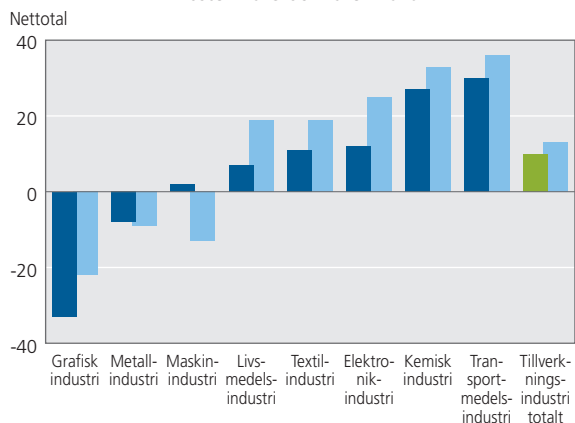
PRODUKTION OCH ANSTÄLLDA INOM NÄRINGSLIVET

KONJUNKTURLÄGET INOM NÄRINGSLIVET

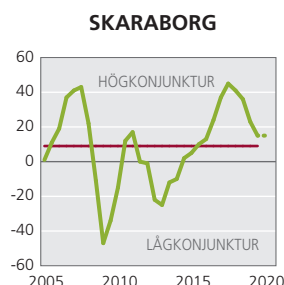
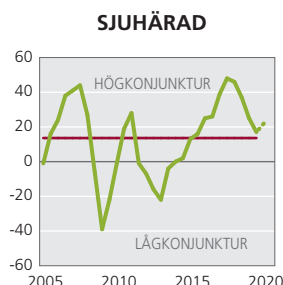
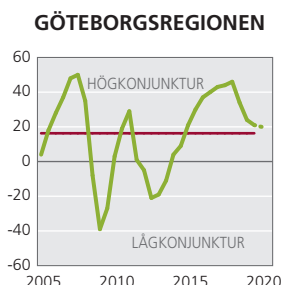
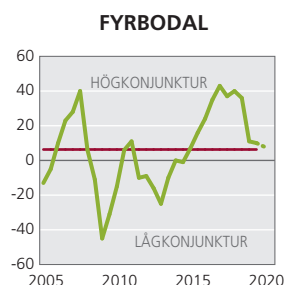

KONJUNKTURLÄGET INOM INDUSTRIEN

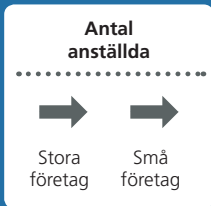
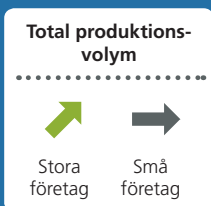

REGIONAL KONJUNKTUR Konjunkturindex 2005–våren 2020

Genomsnittslinje avser 2005–hösten 2019. Streckad linje=prognos för våren 2020

PROGNOS
INFÖR VÅREN 2020

”Framförallt har de stora företagen skurit ner på personal”

LITEN AVMATTNING

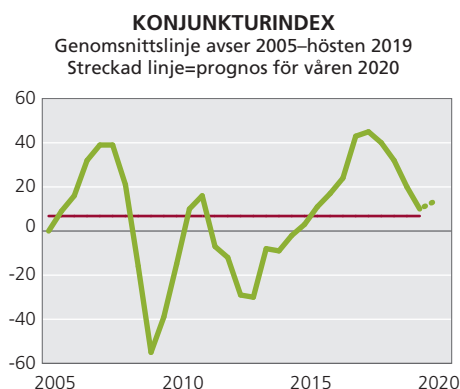
Industrikonjunkturen fortsatte att dämpas något under hösten. Det är dock inte någon brant nedgång, utan snarare en gradvis avmattning från den tidigare högkonjunkturen. Avmattningen visar sig i form av att produktionstillväxten stannat av samtidigt som orderingången minskat svagt jämfört med föregående halvår. Till våren 2020 väntas normalkonjunkturen bestå men företagen räknar med att produktionsvolymerna stiger på nytt.

I fjol började industrikonjunkturen att försvagas i Västra Götaland. Trenden har fortsatt i år och konjunkturindex sjönk i höstens mätning från +20 till +10. Det betyder att läget är i linje med det historiska genomsnittet och kan betraktas som normalkonjunktur.

Nulägesbedömningen för andra halvåret i år indikerar att produktionsnivån i stort sett är oförändrad jämfört med föregående halvår. Det innebär en viss avmattning efter flera år med produktionstillväxt. Även orderingången har dämpats och visar marginella minskningar för både exportmarknaden och hemmamarknaden jämfört med första halvåret.

Transportmedelsindustrin har fortfarande det starkaste konjunkturläget av delbranscherna, även om branschens konjunkturindex sjunkit något jämfört med våren. Den kemiska industrin ligger dock inte långt bakom. Tillsammans med textilindustrin var den kemiska industrin den enda delbransch som noterade en uppgång jämfört med våren. Den grafiska industrin har det fortsatt kämpigt och har precis som tidigare lägst konjunkturindex av industribranscherna. I höst har även metallvaruindustrin försvagats betydligt och indexet noteras en bit under nollstrecket. De flesta delbranscherna ligger relativt nära sina historiska genomsnitt.

Industrikonjunkturen är i höst starkast i Göteborgsregionen där konjunkturindex endast backade marginellt jämfört med i våras. I Fyrbodalen, som hade en kraftig nedgång i våras, stärktes indexet några enheter. I både Sjuhärad och Skaraborg föll index betydligt men industrikonjunkturen kan betraktas som normal i dessa delregioner.

Svagt minskad sysselsättning

I vårens mätning var andelen företag som minskat personalstyrkan större än andelen som ökat densamma för första gången sedan våren 2014. I höst fortsatte den trenden även om skillnaderna fortsatt är små. Det är dock tecken på en avmattning i konjunkturen. Framförallt har de stora företagen skurit ner något på antalet anställda. Andelen som upplever arbetskraftsbrist var nästan oförändrad jämfört med våren. Både vad gäller yrkesarbetare och tjänstemän angav ungefär en fjärdedel att de har svårt att hitta personer med rätt kompetens.

Fortfarande är det drygt hälften av företagen som upplever efterfrågeläget som det största expansionshindret. Det kan ses som ett tecken på att det råder stor osäkerhet kring konjunkturutvecklingen framöver. Även kapacitetsutnyttjandet var i stort sett oförändrat. Precis som i våras angav ungefär 40 procent av företagen att de kör maskiner och anläggningar för fullt. Under 2017–2018 låg andelen på ungefär 50 procent.

Skillnaderna mellan små och stora företag var relativt små i höstens undersökning. Tydligast var skillnaden i fråga om orderingång där det är de stora företagen som känner av en viss nedgång, särskilt på exportmarknaden. Att det är storföretagen som först känner av en minskad global efterfrågan är naturligt, då det främst är dessa som är exponerade mot den utländska marknaden. De stora företagen är dock mer tillfreds med lönsamheten än de små, kanske som en följd av att man minskat personalstyrkan något i storföretagen.

Svag uppgång väntas till hösten

Normalkonjunkturen väntas bestå kommande halvår. En svag ökning av orderingången antas innebära att produktionen ökar något snabbare än innevarande halvår. Transportmedelsindustrin tror på en rejäl uppgång i produktionen.

Sysselsättningen väntas däremot bli närmast oförändrad på ett halvårs sikt. Mest positiva till att rekrytera är företagen inom elektronikindustrin. Inom den grafiska industrin räknar man med fortsatta personalnedsskärningar. ■

MINSKAT KAPACITETSUTNYTTJANDE

Företagen inom transportmedelsindustrin rapporterar i höst om relativt små förändringar jämfört med våren. Konjunktoren bedöms fortfarande som starkare än normalt. En dämpad global efterfrågan visar sig dock i form av kraftigt minskad exportordergång under hösten. Prognoserna inför våren pekar mot en marginell förstärkning av nuvarande läge.

Läget inom transportmedelsindustrin är i höst fortsatt starkare än normalt. Det visar konjunkturindex som i höstens mätning har sjunkit med 9 enheter till +30. I likhet med för ett halvår sedan så är de små företagen något mindre optimistiska i sina nulägesbedömningar men med ett index på +18 råder det alltjämt ett något starkare läge än normalt. Storföretagen har ett index på +32.

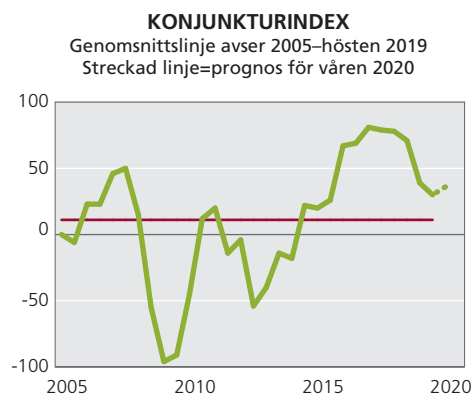
Produktionen som ökade något i våras har fortsatt uppåt i höst. Däremot finns tecken på att den globala efterfrågan har dämpats och ordergången från utlandet har minskat kraftigt under innevarande höst. Det är särskilt de stora företagen som i högre grad är exponerade mot den utländska marknaden som märker av nedgången. Även på hemmamarknaden märks en avmattning men här är nedgången inte lika stor.

Minskat kapacitetsutnyttjande skvallrar dock om en vikande konjunktur i branschen. I våras noterades

en nedgång från 80 till 50 procent. I höstens mätning har det fallit ytterligare. Ungefär 30 procent anger att de utnyttjar hela produktionskapaciteten. Även sysselsättningen visar tecken på avmattning och för andra halvåret i följd minskar personalstyrkan.

Produktionen skruvas upp ytterligare till våren

Till våren väntas inga större förändringar i vare sig konjunktoren eller efterfrågeläget. Däremot räknar drygt hälften av företagen med att höja produktionsvolymen. Sysselsättningen väntas trots det ligga kvar på en oförändrad nivå. ■

+30

KONJUNKTURLÄGE

PROGNOS
INFÖR VÅREN 2020Konjunktur-
utsikter

Produktion

Ordergång
- exportOrdergång
- hemmaAntal
anställda

MASKININDUSTRI ■

LÄGRE EFTERFRÅGAN

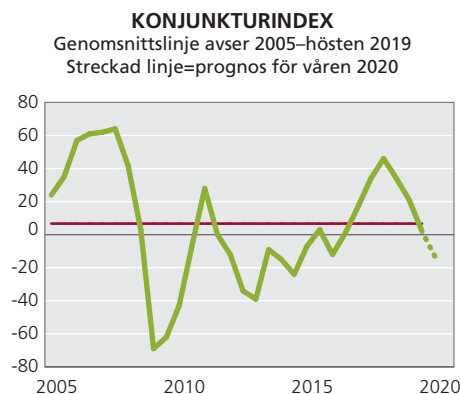
Konjunkturläget inom maskinindustrin har mattats av ytterligare och befinner sig därmed i ett normalläge. Både produktionen och ordergången har minskat innevarande halvår men lönsamheten ses som normal. Företagen har inga större förväntningar till våren då nedgången väntas fortsätta.

I våras var förväntningarna på kommande halvårs konjunkturläge inom maskinindustrin svagt positiva, men konjunkturindex sjönk istället från +21 till +2 enligt höstens mätning. Detta innebär att branschen nu befinner sig i ett normalläge. Produktionen har minskat något andra halvåret i år, framförallt bland de större företagen. De mindre företagen rapporterar däremot fortfarande om en ökad produktion.

Efterfrågan har dämpats kraftigt då ordergången visade sig bli betydligt mycket lägre än vad företagen förväntade sig, både från hemma- och exportmarknaden. Den totala orderstocken har minskat jämfört med i våras och fyra av tio företag bedömer den som för liten i förhållande till produktionskapaciteten. Trots det har personalstyrkan ökat något sedan i våras, även om det inte var lika mycket som förväntat. Lönsamheten ses fortfarande som normal av de flesta företagen.

Ytterligare försvagning väntas

Till våren väntas läget försvagas ytterligare. Det är framför allt de större företagen som är särskilt pessimistiska medan de mindre företagen har en något mer positiv syn på kommande halvår. Detta återspeglas även i förväntningarna på produktionen då företagen generellt sett tror att de kommer att minska sin produktion en aning. Ordergången väntas öka svagt både från hemma- och exportmarknaden. Anställningsplanerna är förhållandevis försiktiga kommande halvår där en majoritet av företagen räknar med att personalstyrkan blir oförändrad till våren. ■

+2

KONJUNKTURLÄGE

PROGNOS
INFÖR VÅREN 2020Konjunktur-
utsikter

Produktion

Ordergång
- exportOrdergång
- hemmaAntal
anställda

PROGNOS
INFÖR VÅREN 2020

Konjunktur-
utsikter

Produktion

Ordergång
-export

Ordergång
-hemma

Antal
anställda

GOD LÖNSAMHET

Den kemiska industrin befinner sig i ett läge som är starkare än normalt. Lönsamheten har stärkts sedan i våras och är att betrakta som god. Däremot har inte efterfrågan ökat och vartannat företag uppger att orderstocken är för liten. Till våren väntas en svag konjunkturförstärkning.

Branschen som här benämns kemisk industri är bred och omfattar exempelvis företag inom petroleumraffinering, gummi- och plasttillverkning samt tillverkning av läkemedel. Konjunkturindex för den kemiska industrin har stigit 9 enheter sedan i våras och uppgår till +27 i höstens undersökning. Det är en bit över genomsnittet för branschen och indikerar att läget är starkare än normalt.

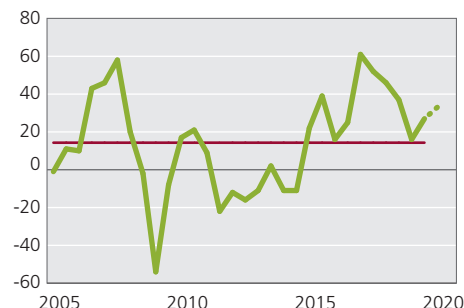
Produktionsvolymen ökade rejält under årets första halvår, men har fallit tillbaka något det senaste halvåret. Även efterfrågan upplevs som lite svagare än i våras, där både export- och hemmamarknaden visat en svag nedgång det senaste halvåret. Att efterfrågan har svalnat märks också i orderromdömet. Nästan vartannat företag uppger att storleken på orderstocken är för liten, vilket är en försämring jämfört med för ett halvår sedan. Ungefär tre av tio företag producerar till företagets fulla kapacitet, vilket är en liten ökning sedan i våras. Jämfört med åren dessförinnan är det dock lågt.

Att företagen uppfattar läget som bättre än i våras märks framförallt på en kraftig förbättring av lönsamheten. Mer än vartannat företag uppger att lönsamheten är god, vilket pekar på att marginalerna är goda. Sett över de senaste åren har den kemiska industrin haft en god lönsamhet.

Viss förstärkning till våren

Till våren förväntar sig företagen en svag förbättring av konjunkturen. De anar en viss ökning av efterfrågan från exportmarknaden medan hemmamarknaden antas vara oförändrad. Produktionsvolymen väntas öka svagt. ■

KONJUNKTURINDEX
Genomsnittslinje avser 2005–hösten 2019
Streckad linje=prognos för våren 2020

PROGNOS
INFÖR VÅREN 2020

Konjunktur-
utsikter

Produktion

Ordergång
-export

Ordergång
-hemma

Antal
anställda

FORTSATT NEDGÅNG

Metallvaruindustrins konjunkturläge fortsätter nedåt men befinner sig trots allt inom ramen för normalkonjunktur. Företagen rapporterar i höstens mätning om bland annat en dämpad produktion. Till våren väntas läget vara oförändrat.

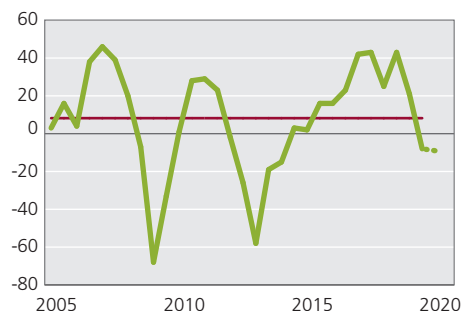
Konjunkturläget inom metallvaruindustrin fortsatte att falla enligt höstens mätning och går från ett något starkare läge än normalt till normalläge. Konjunkturindex ligger nu på -8 och har därmed minskat med 33 enheter jämfört med i våras, vilket inte låg i linje med vårens prognos om ett oförändrat läge. Produktionen väntades förbli oförändrad men har minskat svagt i takt med att efterfrågan från exportmarknaden minskat något.

Ordergången från hemmamarknaden väntades däremot öka svagt men ligger kvar på en oförändrad nivå. Den totala orderstocken har generellt sett minskat och nästan hälften av företagen bedömer den som liten i förhållande till produktionen. Det innebar en klar försvagning av orderstocksdomömet. Enligt vårens prognos väntades en liten sysselsättningsökning men det har istället skett en svag minskning av personalstyrkan. Lönsamheten ses nu som dålig av en större andel företag än i våras.

Läget består till våren

Metallvaruindustrin har inte några förväntningar på att konjunkturen ska återgå till högkonjunktur efter nedgångarna det senaste året. Till våren väntas istället ett närmast oförändrat konjunkturläge. Företagen spår att produktionen kommer att ligga kvar på en oförändrad nivå men efterfrågan väntas däremot öka svagt från såväl hemma- som exportmarknaden. Efterfrågeläget ses dock fortfarande som det klart största expansionshindret. Vidare rapporterar majoriteten av företagen också om en relativt oförändrad personalstyrka till våren. ■

KONJUNKTURINDEX
Genomsnittslinje avser 2005–hösten 2019
Streckad linje=prognos för våren 2020

FORTSATT TUFFT

Den ökade digitaliseringen i samhället det senaste decenniet har inneburit en nedgång för den grafiska industrin. I höst har läget försvagats och är sämre än normalt. Lönsamheten är svag och kapacitetsutnyttjandet lågt. Men grafikerna har förväntningar på att läget ska stärkas framöver.

På grund av strukturomvandlingen i samhället har den grafiska industrin inte upplevt den goda konjunktur som varit de senaste åren. De har under flera år befunnit sig i ett svagare läge än de flesta andra branscher. I höst har konjunkturindex sjunkit från -16 till -33. Även för den grafiska industrin är det en bit under det historiska genomsnittet, vilket indikerar att läget är svagare än normalt.

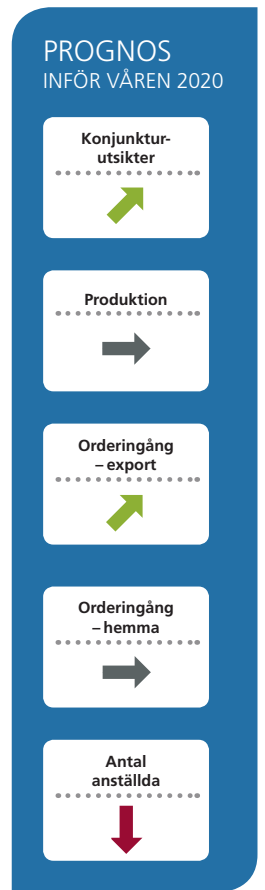
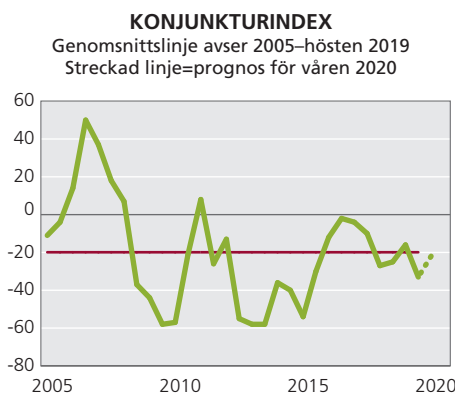
Första halvåret i år var efterfrågan svag från såväl export- som hemmamarknaden. Även produktionen var lägre än halvåret innan. Men i linje med företagens prognoser i våras så har aktiviteten ökat andra halvåret i år. Efterfrågan uppges ha stigit både från den utländska och den svenska marknaden. Trots ökningen så är företagens bedömning av orderstocken väldigt dystert. De flesta, ungefär två tredjedelar av grafikerna, anser att storleken på orderboken är för liten. Det märks också på kapacitetsutnyttjandet som är väldigt lågt. Mer än fyra av fem företag producerar inte till sin fulla kapacitet.

-33
KONJUNKTURLÄGE

Lönsamheten var svag i våras och har inte förbättrats sedan dess. Den fortsätter därmed att vara betydligt lägre än för industrin som helhet. Det svåra läget har också gjort att flera företag har tvingats skära ner på personalstyrkan sedan i våras.

Minskad personalstyrka framöver

Grafikerna har för vana att se optimistiskt på den närmaste framtiden trots det bekymrade läget och till våren förväntar de sig en måttlig förstärkning av konjunkturen. Produktionen väntas dock ligga kvar på samma nivå. Företagen räknar också med att fortsätta minska ner på antalet anställda. ■

LIVSMEDELSINDUSTRI ■

KONJUNKTUREN VÄNDE NEDÅT

Konjunkturen inom livsmedelsindustrin viker nedåt, men läget är fortfarande i nivå med det normala. Orderingången var oförändrad under andra halvåret, medan produktionsnivåerna har ökat svagt. Företagens förväntningar på kommande halvår tyder på en ljusare konjunkturbild.

Läget inom livsmedelsindustrin kan beskrivas som normalt, men är svagare än vad företagen förutspådde i vårens undersökning. Konjunkturindex ligger i höstens mätning på +7 vilket är i linje med det historiska genomsnittet. Det var dock en betydande nedgång från i våras då konjunkturindex var +24.

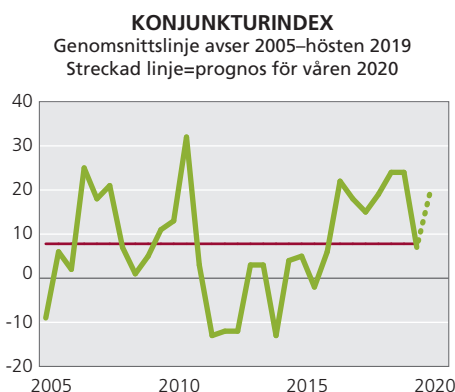
Orderingången från såväl export- som hemmamarknaden var närmast oförändrad andra halvåret i år efter att ha ökat i fler års tid. De stora företagen uppger dock att efterfrågan minskat något. Mindre företag ger fortsatt en positiv bild av orderläget där efterfrågan har fortsatt att öka i höst. Trots svagare orderingång har produktionsvolymerna inom livsmedelsindustrin ökat måttligt under andra halvåret.

Fortfarande är det en större andel av företagen som är missnöjda med storleken på orderstocken än som är nöjda. Lönsamheten bedöms trots det vara normal av hälften av företagen. Personalstyrkan har fortsatt att

minska och det gäller både inom de stora som små företagen. Det finns gott om ledig kapacitet. Knappt tre av tio företag rapporterar om fullt kapacitetsutnyttjande, vilket är ungefär samma andel som de senaste åren.

Försiktig optimism

Företagen är försiktigt optimistiska inför den kommande våren då bara knappt ett av tio företag ser framför sig ett försämrat konjunkturläge. Orderingången från exportmarknaden förväntas öka markant medan orderingång från hemmamarknaden beräknas minska något. Prognosen tyder dock på att produktionsnivån blir närmast oförändrad. ■

+7
KONJUNKTURLÄGE

PROGNOS
INFÖR VÅREN 2020

- Konjunktur-
utsikter →
- Produktion →
- Orderingång
- export ↗
- Orderingång
- hemma ↗
- Antal
anställda →

LITEN UPPGÅNG

Textilindustrin befinner sig i ett normalt konjunkturläge. Efter en rejäl nedgång i våras har en måttlig uppgång skett under hösten i år. Det kommande halvåret tror majoriteten av företagen att konjunkturen blir oförändrad.

Stämmningsläget inom textilindustrin har förbättrats sedan i våras. Branschen befinner sig fortfarande inom gränsen för normalkonjunktur men nu på uppåtsidan då konjunkturindex har stigit från -1 till +11. Orderingången från både export- och hemmamarknaden har dämpats svagt under andra halvåret jämfört med första halvåret. Till följd av den sjunkande efterfrågan har drygt fyra av tio företag minskat sin produktion i höst.

Lönsamhetsnivån bedöms vara normal enligt sex av tio företag, medan bara knappt ett av tio anser att lönsamheten är dålig. Personalstyrkan har minskat mycket kraftigt inom de stora företagen medan de små företagen har fler anställda än i våras. En tredjedel av företagen anser att det finns brist på yrkesarbetare och lika stor andel har brist på tekniska tjänstemän. Efterfrågeläget är precis som tidigare det största hindret för expansion enligt knappt vartannat företag. Det finns fortfarande gott om ledig kapacitet i branschen.

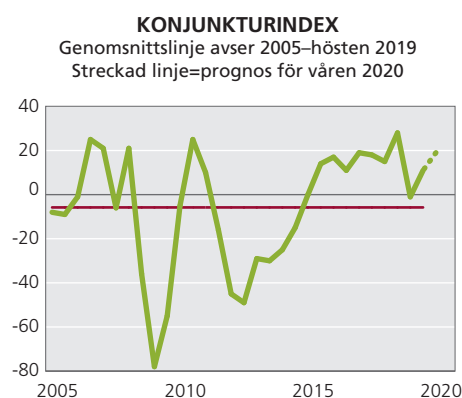
+11

KONJUNKTURLÄGE

Knappt tre av tio företag rapporterar om fullt kapacitetsutnyttjande. Det är ändå en bit över det historiska genomsnittet.

Orderingången väntas öka

Sex av tio företag förväntar sig ett oförändrat konjunkturläge till våren, medan knappt tre av tio ser ett förbättrat läge framför sig. Produktionsvolymen väntas dock endast öka marginellt trots att företagen beräknar att både export- och hemmaorderingång ökar betydligt första halvåret 2020. Branschen räknar med en svag minskning av personalstyrkan till våren. ■

PROGNOS
INFÖR VÅREN 2020

- Konjunktur-
utsikter ↗
- Produktion ↗
- Orderingång
- export ↗
- Orderingång
- hemma ↗
- Antal
anställda ↗

GODA UTSIKTER

Med en obetydlig nedgång i elektronikföretagens konjunkturbedömning är aktivitetsnivån alltså hög i branschen. Företagen ser dessutom mycket positivt på utvecklingen det närmaste halvåret, med ökad orderingång, ökad produktionsvolym samt nyanställningar.

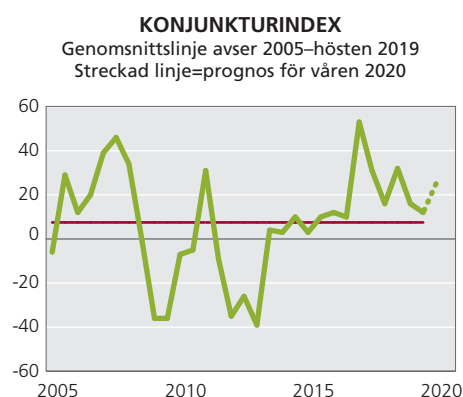
Företagen inom elektronikindustrin bedömer att konjunkturläget är i stort sett oförändrat sedan i våras. Med en obetydlig nedgång från +16 till +12 ligger konjunkturindex alltså en bit över det historiska genomsnittet. Produktionen steg kraftigt förra hösten. Efter ytterligare en liten uppgång i våras så är det i höstens enkät praktiskt taget jämnt mellan de som rapporterar ökad respektive minskad produktionsvolym. Orderingången är oförändrad på exportmarknaden medan den fallit på hemmamarknaden. Sammantaget har det inneburit att orderstockarna minskat något, men tre fjärdedelar av företagen bedömer dem ändå som lagom med hänsyn till produktionsnivån. Kapacitetsutnyttjandet är alltså förhållandevis högt, trots en liten nedgång jämfört med de två närmast föregående enkäterna.

Branschen har fortsatt att anställa, men det är inte särskilt stor skillnad mellan den andel företag som ökat

antalet anställda och de som dragit ned. Andelen företag som anger tillgång på arbetskraft som ett hinder för expansion har också minskat betydligt jämfört med i våras och förra hösten. Lönsamhetsomdömena ligger på en normal nivå, till skillnad från i våras då de låg historiskt sett mycket högt.

Optimism inför våren

Utsikterna inför våren är positiva. Företagen räknar med en förstärkning av konjunkturläget, med ökad orderingång och produktion. Andelen företag som räknar med att öka personalstyrkan är också betydligt större än den andel som räknar med en minskning. ■

+12

KONJUNKTURLÄGE

+12

KONJUNKURLÄGE

KONJUNKTURAVMATTNING

För företagstjänsterna har läget länge varit mycket gynnsamt, men konjunkturen har försvagats och branschen befinner sig i normalkonjunktur i höst. Lönsamheten har tidigare varit god, men kan nu snarare betecknas som normal. Trots avmattningen råder det dock fortfarande brist på branschkompetent personal. Till våren väntas läget vara oförändrat även om omsättning och lönsamhet väntas öka.

Företagstjänsterna har i flera år befunnit sig i högkonjunktur, men läget har mattats av betydligt i år. I våras dämpades konjunkturen svagt, men den stora avmattningen har skett under hösten. Konjunkturindex har tappat 22 enheter från i våras och uppgår i höst till +12. Det tyder på att normalkonjunktur råder för företagstjänsterna, även om det är en bit under det historiska genomsnittet. Läget är det svagaste sedan hösten 2014.

Företagstjänster innefattar exempelvis olika typer av konsultföretag samt IT-tjänsteföretag. IT-tjänsteföretagens svar redovisas separat och för dem har konjunkturen de senaste åren varit ännu något starkare än för branschen som helhet. Men läget har också försvagats något mer för dessa företag under hösten. I våras befann sig IT-företagen fortfarande i högkonjunktur, men i höst har konjunkturindex sjunkit 29 enheter och uppgår nu till +13. Det faller inom ramen för normalkonjunktur, men är en bit under det historiska genomsnittet.

Svagare lönsamhet

Omsättningen ökade något under årets första halvår och har sedan legat kvar på samma nivå under hösten. I flera års tid har företagen konsekvent svarat att omsättningen ökat så även om den inte uppges ha minskat så stärker detta bilden av att läget har mattats av. Lönsamheten inom företagstjänsterna har länge varit god, men har försvagats i höst och kan sammantaget anses vara normal. För IT-företagen är lönsamheten också normal, men för dessa har den försämrats mer än för resten av branschen då deras lönsamhet var på en högre nivå i våras.

Bristen på branschkompetent personal består

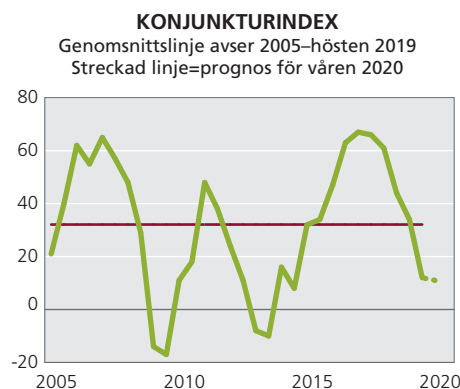
Trots att läget har dämpats för tjänsteföretagen så har sysselsättningen i branschen fortsatt att öka. Ett problem är dock att bristen på branschkompetent personal är fortsatt stor, vilket den varit i flera år. I likhet med i våras uppger ungefär tre av fyra företag att det är brist på arbetskraft med den rätta branschkompetensen.

I de flesta branscherna är det ett svagt efterfrågeläge som hindrar företagen från att utöka verksamheten, men för företagstjänsterna har tillgången på branschkompetent personal länge varit det största bekymret. Det är fortfarande det största hindret även om det har varit mer tydligt i tidigare undersökningar. I höst är det nästan lika många som anger att efterfrågeläget hindrar dem från att expandera. Om man enbart ser på IT-företagen så är bristen på branschkompetent personal ännu större än för den totala branschen och det är också fler av dessa företag som ser bristen på arbetskraft som det största expansionshindret.

Oförändrad konjunktur till våren

Branschen ser framför sig ett närmast oförändrat läge till våren. IT-företagen är något mer optimistiska och anar att konjunkturen kommer att förstärkas måttligt framöver. Företagstjänsterna tror att efterfrågan kommer att öka och räknar med att omsättningen stiger i motsvarande takt.

I vanlig ordning finns det också förväntningar på att lönsamheten kommer att växa och drygt varantant företag har planer på att nyanställa framöver. Svaren angående kommande halvår är sammantaget optimistiska, men det har de också varit under flera års tid. Prognoserna är trots optimismen något mer dämpade än vid de senaste årens undersökningar. ■

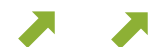

PROGNOS INFÖR VÅREN 2020

Konjunktur- utsikter

Företags-
tjänsterIT-
tjänster

Omsättning

Företags-
tjänsterIT-
tjänster

Efterfrågan på företagets tjänster

Företags-
tjänsterIT-
tjänster

Lönsamhet

Företags-
tjänsterIT-
tjänster

Antal anställda

Företags-
tjänsterIT-
tjänster

”Lönsamheten har försvagats”

PROGNOS
INFÖR VÅREN 2020

Konjunktur-
utsikter

Byggande

Antagna anbud

Antal
anställda

SYSSELSÄTTNINGEN FORTSÄTTER ÖKA

Byggkonjunkturen visar i höst en liten förstärkning. Visserligen har byggandet och efterfrågan planat ut men inbromsningen sker på en hög nivå. Antalet anställda har däremot fortsatt att öka och prognoserna, som i övrigt är relativt neutrala, visar på en fortsatt sysselsättningstillväxt även kommande halvår.

Våren 2017 noterade byggbranschen ett rekordhög konjunkturindex. Sedan dess har stämningläget försämrats successivt och index understeg i våras det historiska genomsnittet. I höstens undersökning har utvecklingen vänt svagt uppåt och konjunkturindex har ökat med 6 enheter till +27. Det är företagen inom bygg- och anläggning som är särskilt optimistiska och upplever en förstärkt konjunktur medan läget inom installationer och slutbehandling är oförändrat jämfört med våren.

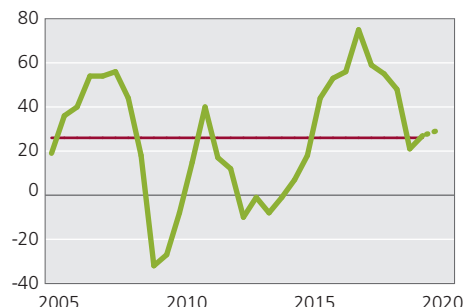
Den största förändringen i branschen verkar dock ha skett redan innan sommaren. Utfallet för första halvåret i år visar en starkare utveckling än vad företagens bedömningar pekade mot då. Istället för nedgångar ökade både byggandet och de antagna anbuden något. Innevarande höst har dessa legat kvar på oförändrade nivåer och det gäller även för stocken av pågående ar-

beten. Att uppgången stannat av betyder dock inte att det inte är bra fart i branschen. Det visas inte minst av att byggandet har ökat oavbrutet sedan andra halvåret 2014 och nu planar ut på en hög nivå. Det har även satt avtryck i sysselsättningen som följt med uppåt och fortsatt att öka kraftigt i höst.

Neutrala prognoser

Inför kommande halvår räknar företagen med ett oförändrat läge och såväl byggandet som efterfrågan väntas ligga kvar på i stort sett samma nivå. Däremot väntas en svag uppgång i stocken av pågående arbeten och företagen ser framför sig ett fortsatt behov av att nyanställa. ■

KONJUNKTURINDEX
Genomsnittslinje avser 2005–hösten 2019
Streckad linje=prognos för våren 2020

PROGNOS
INFÖR VÅREN 2020

Konjunktur-
utsikter

Försäljningsvolym

Lönsamhet

Antal
anställda

FORTSATT DÄMPAT

Bilhandeln har haft en tydlig nedgång de senaste åren. I höst har dock konjunkturindexet stigit med ett par enheter. Försäljningen har fortsatt att minska men lönsamheten bedöms fortfarande som normal. Företagen förväntar sig ingen ytterligare förbättring till våren utan tror snarare att konjunkturläget kommer att försvagas.

Bilhandelns konjunkturindex har ökat för första gången sedan våren 2016 och ligger nu på +1, vilket var en liten ökning med 7 enheter jämfört med våren. Ökningen var inte väntad enligt bilhandlarnas prognos i våras då de tvärtom förutspådde en rejäl försämring av läget. Konjunkturen befinner sig därmed fortfarande inom ramen för vad som benämns som normalkonjunktur. I samband med införandet av det nya skattesystemet bonus malus i juli förra året rapporterade majoriteten av bilhandlarna om en minskad försäljningsvolym under hösten. Försäljningen återhämtade sig inte till våren utan fortsatte då att sjunka, vilket den även gjort i höst. Företagen hade visserligen förväntat sig en viss minskning av försäljningen i höst men i något mindre omfattning.

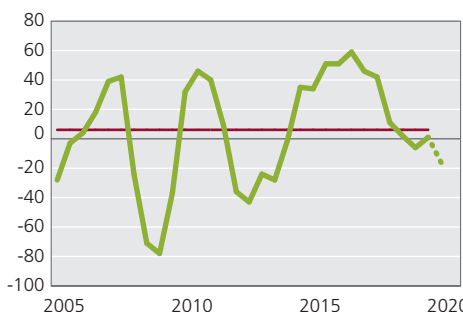
Personalstyrkan i branschen är däremot i stort sett oförändrad sedan i våras och lönsamheten ses fortfa-

rande som normal enligt majoriteten av företagen. De flesta anser även att lagren är lagom stora men en tredjedel tycker att de är för små. Ungefär samma andel som i våras. Det är fortfarande efterfrågeläget som ses som det största expansionshindret även om tillgången på arbetskraft också oroar en del företag.

Lönsamheten faller till våren

Till våren väntas en försämring av rådande konjunkturläge. Företagen spår en kraftigt minskad försäljning men en relativt oförändrad personalstyrka. Lönsamheten väntas även falla rejält i samband med försäljningsminskningen. ■

KONJUNKTURINDEX
Genomsnittslinje avser 2005–hösten 2019
Streckad linje=prognos för våren 2020

STARKARE ÄN NORMALT

Transport- och logistikföretagen i Västra Götaland befinner sig i ett starkare läge än normalt. Efter konjunkturedgångar tre mätningar i rad har en måttlig uppgång i konjunkturen skett under andra halvåret i år. Det kommande halvåret tror majoriteten av företagen att konjunkturläget blir ännu bättre.

Transport- och logistikbranschen befinner sig i ett konjunkturläge som är starkare än det normala. Efter att konjunkturindex hade backat i tre mätningar i rad är det nu på uppgång igen. Indexet steg från +13 i våras till +24 i höst vilket är betydligt högre än det historiska genomsnittet. Transportvolymerna minskade svagt i våras men nulägesbedömningarna pekar på att volymerna har ökat något andra halvåret i år. Ett tydligare tecken på att aktiviteten är god är att företagen utökat personalstyrkan relativt mycket sedan i våras. Transportföretagen räknar även med att fortsätta rekrytera kommande halvår.

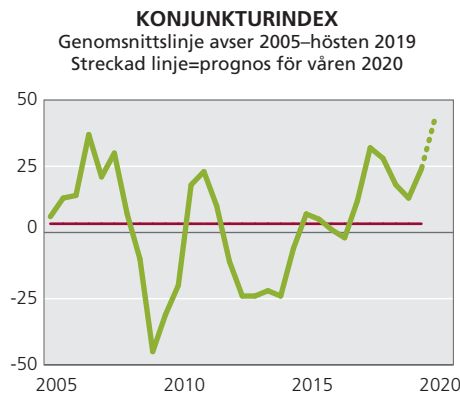
Lönsamheten utgör fortfarande ett problem i branschen. En tredjedel av företagen tycker för närvarande att lönsamheten är dålig medan bara knappt två av tio är nöjda med densamma. Företagen förväntar sig en måttligt förbättrad lönsamhet till våren.

+24

KONJUNKTURLÄGE

Bristen på chaufförer kvarstår

Företagens förväntningar tyder på att konjunkturen förbättras ytterligare under kommande halvår. Transportvolymerna väntas bli närmast oförändrade medan efterfrågan av transport- och logistiktjänster beräknas öka måttligt under våren 2020. Tillgången på arbetskraft anses fortfarande vara det klart främsta expansionshindret. Vartannat företag uppger att det råder brist på chaufförer. Det är samma andel som vid vårens undersökning men något lägre än under 2017 och 2018. Bara en femtedel av företagen pekar på efterfrågeläget som det största hindret för fortsatt expansion. ■

PROGNOS
INFÖR VÅREN 2020

Konjunktur-
utsikter

Transportvolym

Lönsamhet

Antal
anställda

SÄLLANKÖPSHANDEL ■

KRAFTIG FÖRSÄLJNINGSSÖKNING

Sällanköpshandeln i Västra Götaland befinner sig i ett läge som är starkare än normalt. Försäljningen har stigit kraftigt och lönsamheten är den bästa på flera år. Inför våren förväntar sig handlarna en fortsatt förbättring.

Läget för sällanköpshandeln i Västra Götaland har stärkts i höst. Konjunkturindex har stigit 20 enheter sedan i våras och uppgår till +29. Det är över det historiska genomsnittet vilket indikerar att läget är starkare än normalt.

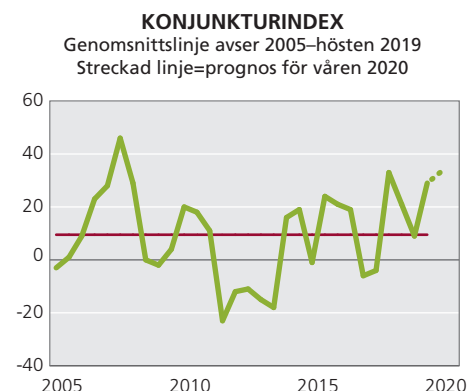
Försäljningsvolymerna ökade under våren och har fortsatt att stiga kraftigt under hösten. Försäljningen stiger vanligtvis under andra halvåret varje år, men i år verkar handlarna vara mer nöjda än vanligt med den sålda volymen. Nära sju av tio företag uppger att försäljningen har ökat det senaste halvåret. Det har också resulterat i att varulagren har minskat något.

Prognoserna gällande lönsamheten är ofta optimistiska och var det även i våras. Det är dock sällan som förväntningarna har infriats, men den här gången har de gjort det. Lönsamheten har nämligen förbättrats markant under hösten och mer än varannan handlare anger att lönsamheten är god, vilket är det mest positiva omdömet på flera år. Antalet anställda i sällanköpshan-

deln har minskat något de senaste åren. I höst har det dock inte skett någon förändring utan personalstyrkan uppges vara i stort sett oförändrad från i våras.

Svag förstärkning väntas till våren

Företagen tror att läget kommer att förbättras svagt till våren. Handlarna har ofta förväntningar på att försäljningen och lönsamheten ska stiga kommande halvår. Det har de även i höstens undersökning, däremot är optimismen något mer nedtonad jämfört med åren innan. Ungefär en tredjedel av företagen har planer på att nyanställa kommande halvår. ■

+29

KONJUNKTURLÄGE

PROGNOS
INFÖR VÅREN 2020

Konjunktur-
utsikter

Försäljningsvolym

Lönsamhet

Antal
anställda

PROGNOS
INFÖR VÅREN 2020

Konjunktur-
utsikter

Försäljningsvolym
hemmamarknad

Lönsamhet

Antal
anställda

MYCKET STARK FÖRSÄLJNINGSTILLVÄXT

Försäljningen inom partihandeln har i höst ökat rejält, både på den utländska och inhemska marknaden. Det har lett till ökad sysselsättning i branschen. Prognoserna inför kommande halvår pekar mot ett oförändrat konjunkturläge.

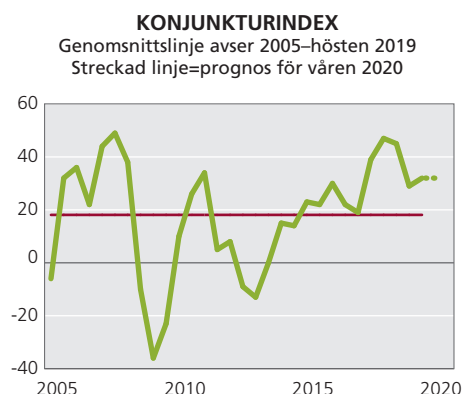
Konjunkturen inom partihandeln har det senaste halvåret legat stabilt. Konjunkturindex har ökat från +29 i våras till +32 i höst och noteringen ligger klart högre än genomsnittet sedan 2005. Läget kan med andra ord fortfarande beskrivas som starkare än normalt. Utfallet för första halvåret visar att försäljningsökningen mattades av jämfört med hösten i fjol. Försäljningen på hemmamarknaden ökade endast svagt medan exportförsäljningen låg kvar på en oförändrad nivå. Några tecken på att dämpningen har fortsatt är dock inte synliga i höstens mätning. I stället har försäljningen stigit rejält. Drygt hälften av företagen uppger att volymerna har ökat och det gäller såväl på export- som hemmamarknaden.

Den goda utvecklingen visar sig också i att färre än vart femte företag uppger att lönsamheten är dålig. Lönsamhetsomdömet är dock i stort sett oförändrat jämfört med våren. En förklaring till att företagens prognoser om förbättrad lönsamhet inte har slagit in

kan vara att deras personalkostnader har växt till följd av att antalet anställda har ökat något.

Fyra av tio har för stora lager

På nedåtsidan sticker bedömningarna om varulagren ut. I likhet med i våras uppger nästan fyra av tio företag att varulagren är för stora. Detta trots att försäljningsökningarna har legat i linje med prognoserna ett halvår tidigare. Det skulle kunna vara ett tecken på att efterfrågan håller på att mattas av. Prognoserna inför våren är relativt försiktiga och medan försäljningen till utlandet väntas vara oförändrad räknar företagen endast med en måttlig ökning på hemmamarknaden. ■

■ EXPORTSTRUKTUR

EXPORTEN I VÄSTRA GÖTALAND

Varuexport, värden i miljoner kronor

	Fyrbodal		Göteborgsregionen		Sjuhärad		Skaraborg		Västra Götaland	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
Livsmedelsindustri	521	568	1 796	1 800	358	359	1 288	1 452	3 962	4 178
Textilindustri	62	69	232	266	2 211	2 381	44	46	2 535	2 745
Kemisk industri	21 422	25 017	26 154	28 410	1 084	1 171	1 386	1 481	49 957	55 976
Metallvaruindustri	1 037	1 041	1 651	1 568	571	552	1 184	1 499	4 425	4 646
El- och optikindustri	98	138	6 826	7 182	1 016	1 158	2 082	2 199	9 776	10 454
Maskinindustri	1 364	1 486	11 108	12 684	2 727	2 610	3 031	3 394	18 004	19 861
Transportmedelsindustri	5 750	5 934	69 619	86 728	5 578	4 857	16 629	18 070	97 539	115 541
Övrig tillverkningsindustri	4 670	4 906	3 933	4 491	866	952	4 081	4 360	13 313	14 467
Byggverksamhet	77	26	462	399	76	28	34	38	641	481
Partihandel	1 410	1 377	36 908	31 866	4 634	5 084	2 494	2 645	43 509	38 915
Övrigt	1 187	1 226	51 223	53 462	5 332	5 375	1 657	2 544	59 018	62 178
Totalt	37 597	41 790	209 913	228 855	24 453	24 525	33 909	37 727	302 679	329 441

Totalerna för delregionerna summerar inte till totalen för Västra Götaland då även Kungsbacka ingår i Göteborgsregionen.

VARUEXPORT

Varuexporten i Västra Götaland uppgick 2018 till 329 miljarder kronor mätt i löpande priser, vilket var en uppgång med närmare 27 miljarder jämfört med året innan. Transportmedelsindustrin ökade med 18 miljarder och den ke-

miska industrin med 6 miljarder. Partihandeln var den bransch som noterade störst nedgång. Varuexporten steg i samtliga delregioner men störst var ökningen i Göteborgsregionen. Sjuhärad, som är den minst exportberoende delregionen, hade endast en marginell uppgång.

Uppgifterna för exportstrukturen i länet baseras på en regional fördelning av utrikeshandelsstatistiken. Företagens export fördelas med antalet anställda på respektive arbetsställe och uppgifterna ska tolkas med försiktighet.

INGA STÖRRE FÖRÄNDRINGAR

Fyrbodals näringsliv befinner sig fortfarande inom ramen för normalkonjunktur. Konjunkturindex minskade marginellt från +11 till +10 sedan vårens mätning. Det har inte skett några större förändringar för varken industrin eller sällanköpshandeln medan byggbranschen dämpats något.

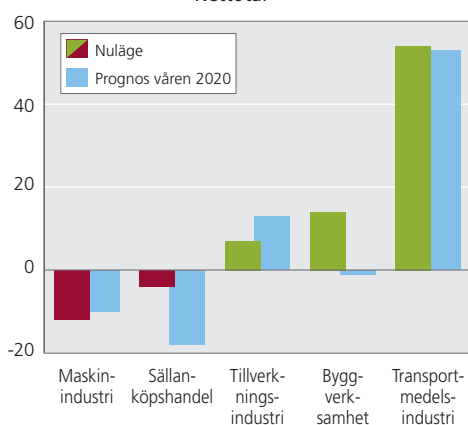
Normalkonjunktur inom industrin

Konjunkturindex för industrin i Fyrbodal ökade svagt från +4 till +7 enligt höstens mätning. Företagen hade dock förväntat sig en något större uppgång enligt vårens prognos. Konjunkturläget ligger fortfarande kvar inom ramen för normalkonjunktur. Produktionen gick som väntat upp något men orderingsgången har hållit sig relativt oförändrad från både hemma- och exportmarknaden. Den totala orderstocken är också relativt oförändrad men det är nu en större andel företag än i våras som bedömer den som liten i förhållande till produktionsnivån. Lönsamheten ses fortfarande som normal av majoriteten men det rapporteras om en liten förbättring jämfört med vårens mätning.

Optimismen är särskilt stor inom transportmedelsindustrin som har lämnat normalkonjunktoren och återgått till högkonjunktur. Företagens starka konjunkturbedömning grundar sig främst på ett starkt första halvår i år. Då ökade produktionen mycket kraftigt och även orderingsgången steg. Andra halvåret i år rapporterar företagen om en bibehållen produktionsnivå samtidigt som orderingsgången har tappat fart.

Maskinindustrins konjunkturläge har däremot försvagats. Enligt vårens prognos väntades en liten förstärkning av konjunktoren.

KONJUNKTURLÄGET I OLIKA BRANSCHER HÖSTEN 2019 OCH VÅREN 2020

Produktionen har minskat kraftigt i takt med att efterfrågan mattats av. Orderingsgången från såväl exportmarknaden som hemmamarknaden har sjunkit kraftigt.

Förväntningarna på industrins konjunkturläge kommande halvår är relativt neutrala, endast en liten förstärkning väntas till våren. Produktionen väntas öka i samband med att efterfrågan ökar. Majoriteten av företagen menar dock fortfarande att efterfrågeläget är det största expansionshindret.

Fortsatt avmattning för bygg

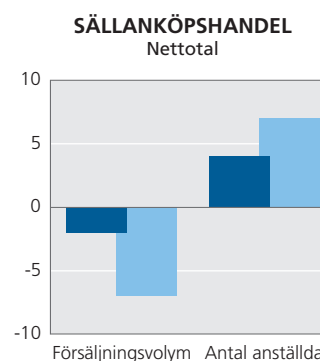
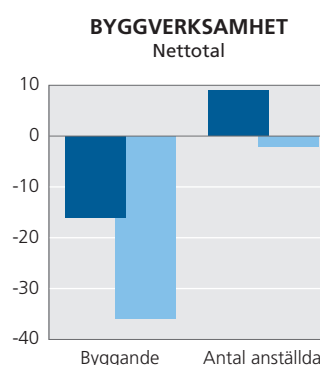
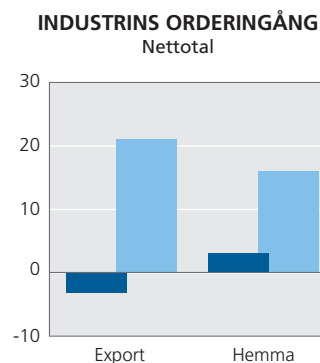
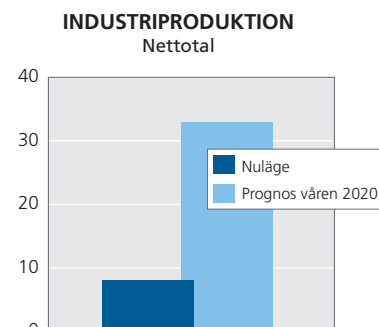
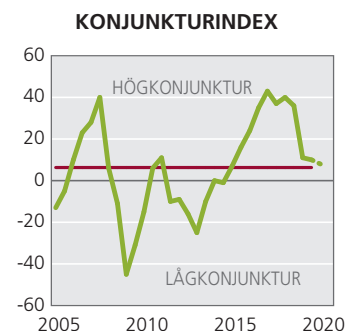
I våras lämnade byggbranschen i Fyrbodal högkonjunktoren och läget fortsätter att försvagas enligt höstens mätning. Konjunkturindex har sjunkit från +22 till +14 vilket innebär att branschen trots allt befinner sig i ett normalläge. Bygandet väntades vara oförändrat enligt vårprognosen men har istället minskat. Värdet på de antagna anbuden har också minskat något medan stocken av pågående arbete är närmast oförändrad. Den totala orderstocken bedöms av majoriteten av företagen som normal.

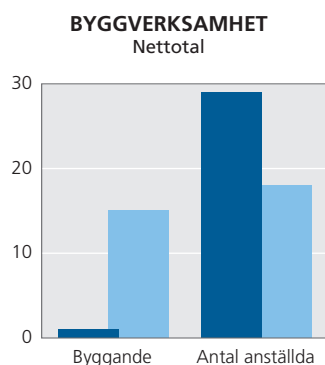
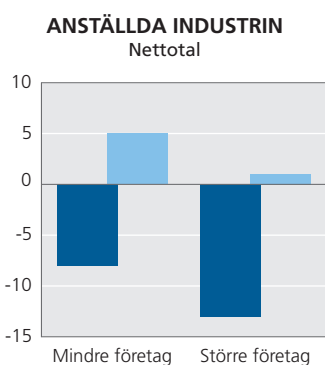
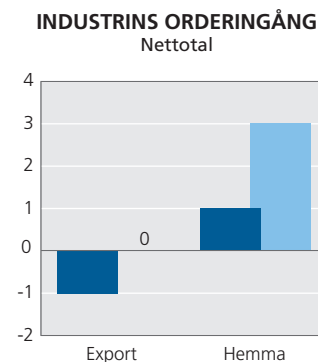
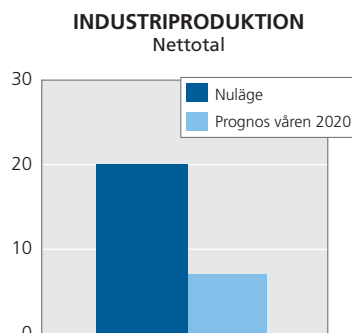
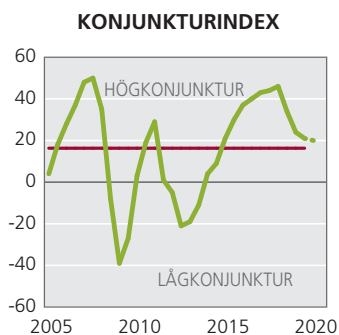
Till våren förväntas konjunkturavmattningen fortsätta. Det medför en minskning av byggandet och färre antagna anbud. Företagen tror dock att arbetsstyrkan kommer att vara relativt oförändrad.

Oförändrat läge för handlarna

Konjunkturläget för sällanköpshandeln, som även inkluderar bilhandeln, i Fyrbodal är närmast oförändrad. Konjunkturindex har endast rört sig två enheter nedåt från -2 till -4. Försäljningsvolymen, som enligt vårens prognos väntades öka kraftigt, ligger kvar på en oförändrad nivå samtidigt som personalstyrkan inte har förändrats nämnvärt. Lönsamheten ses fortfarande som normal av majoriteten av handlarna men har förbättrats något sedan i våras.

Kommande halvår förväntar sig företagen ett försvagat konjunkturläge med en minskad försäljningsvolym och lägre lönsamhet. ■

POSITIVA TONGÅNGAR

Läget inom näringslivet i Göteborgsregionen kan i höstens undersökning alltså beskrivas som starkare än normalt. Konjunkturindex har sjunkit med 3 enheter till +21 och delregionen intar därmed förstaplatsen i Västra Götaland. Läget är i stort sett oförändrat inom industrin och partihandeln medan stämningen inom såväl byggbranschen som sällanköps-handeln har förbättrats. Efter några starka år har konjunkturen däremot mattats av för företagstjänster. Prognosen inför våren 2020 visar inte på några större förändringar när det kommer till konjunkturutvecklingen.

Stabilt läge för industrin

Stämmningsläget inom industrin försämrades i våras och konjunkturindex föll från +31 förra hösten till +22. Ett index på +18 i höstens mätning visar ett i stort sett oförändrat läge som kan beskrivas som något starkare än normalt.

En närmare titt på de ingående frågorna stärker bilden av att det inte skett några större förändringar det senaste halvåret. Orderingen från såväl utlandet som den inhemska marknaden ligger kvar på oförändrade nivåer. Det gäller även den totala orderstocken. Orderstocksomdömet har visserligen försämrats något, men nedgången är marginell. Knappt en tredjedel av företagen tycker att orderstocken är för liten. Produktionen, som har ökat något i höst, verkar också ha anpassats till efterfrågeläget och nästan nio av tio företag är nöjda med omfattningen på färdigvarulagren. Lönsamheten inom industrin får också anses vara relativt stark och andelen som uppger att den är god har till och med ökat något i jämförelse med i våras. På nedåtsidan märks en liten nedgång i sysselsättningen.

Bland de särredovisade delbranscherna visar transportmedelsindustrin den klart största avmattningen i höstens undersökning. Konjunkturen har dämpats från ett mycket starkt läge till ett närmast normalstarkt. Bakom nedgången ligger framförallt en kraftigt

försvagad efterfrågan från exportmarknaden.

Det visar sig även i ett minskat kapacitetsutnyttjande som i höst är nere på samma nivå som under hösten 2014. För kemi- respektive maskinindustrin har konjunkturen istället stärkts i höst och båda branscherna befinner sig i ett starkare lägen än normalt.

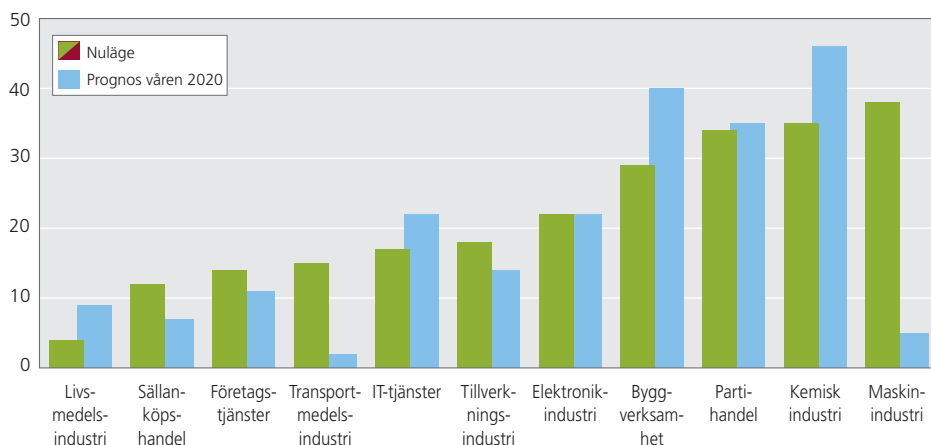
Till våren räknar industriföretagen endast med små konjunkturförändringar. Prognoserna pekar mot en oförändrad ordergång från både export- och hemmamarknaden. Däremot väntas produktionen öka något.

Starkare byggkonjunktur

Byggkonjunkturen i Göteborgsregionen har stärkts det senaste halvåret. Konjunkturindex har ökat med 10 enheter till +29 och läget är starkare än normalt. Utfallet för första halvåret i år visar att både byggandet och efterfrågan ökade. Det var tvärtom vad bedömningarna i våras pekade mot. Innevarande höst har uppgångarna dock stannat av och värdet av de antagna anbuden har till och med minskat svagt. Den svagare utvecklingen visar sig även i ett försämrat orderstocksomdöme. Drygt sex av tio företag uppger dock att storleken på orderstocken är lagom eller förhållandevis stor.

I våras uppgav sex av tio företag att tillgången på arbetskraft var det absolut största hindret för företagets expansion. I höst har

KONJUNKURLÄGET I OLIKA BRANSCHER HÖSTEN 2019 OCH VÅREN 2020
Nettotal

den andelen minskat till knappt tre av tio företag. Det visar sig även i att arbetskraftsbristen för olika yrkeskategorier inte är lika stor i höst. Till skillnad från i våras har andelen som anger att det inte finns något hinder för expansion ökat. Det är nu tre av tio som uppger detta.

Kommande halvår räknar företagen med en förstärkning av läget. Byggandet och efterfrågan väntas öka något och anställningsplanerna är fortsatt positiva.

Bättre lönsamhet för sällanköpshandeln

Läget inom sällanköpshandeln, som även inkluderar bilhandeln, har förbättrats något sedan i våras. Konjunkturindex har stigit från +1 till +12 i höst vilket innebär ett förstärkt normalläge. Försäljningen minskade svagt under första halvåret men har vänt upp innevarande höst och ökat kraftigt. Varulagren har minskat ytterligare sedan i våras och det är nu en större andel företag som uppger att de är för små än för stora. En majoritet anser dock att de är lagom.

Den positiva utvecklingen inom handeln har även förbättrat lönsamheten och vartannat företag uppger att lönsamheten är bättre än normalt. Däremot har antalet anställda fortsatt att minska och sysselsättningen har nu sjunkit oavbrutet under hela 2019. Det står i kontrast till de senaste åren då företagen haft behov av att rekrytera personal.

Prognoserna inför våren pekar mot ett något svagare konjunkturläge. Försäljningen väntas minska och företagen räknar med en något sämre lönsamhet. Nedgången i sysselsättningen väntas dock upphöra.

Rejäl försäljningsökning för partihandlarna

Läget inom partihandeln är i höstens undersökning i stort sett oförändrat jämfört med i våras. Konjunkturindex har ökat med 2 enheter till +34 och läget är alltså starkare än normalt.

Utfallet för första halvåret visar att försäljningen inte ökade i den takt som företagens bedömningar under våren visade. På hemmamarknaden var ökningen endast marginell medan försäljningen till utlandet noterade en betydande minskning. I höst har pendeln

svängt och försäljningen har ökat rejält på båda marknaderna. Lönsamheten har samtidigt förbättrats och det är framförallt andelen som anser att lönsamheten är dålig som har krympt. I våras var det nästan tre av tio företag som uppger detta. Det har i höst minskat till knappt två av tio.

Inför våren väntas läget inom partihandeln vara oförändrat. Företagen räknar med att försäljningen till exportmarknaden vänder nedåt. Däremot spår företagen att handeln till den inhemska marknaden fortsätter uppåt men i betydligt lugnare takt. I höst har personalstyrkan ökat något och företagens anställningsplaner inför våren 2020 pekar mot att den positiva sysselsättningsutvecklingen fortsätter.

Normalstarkt läge för företagstjänster

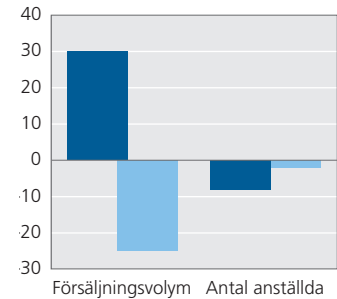
Konjunkturer för företagstjänster kan i höst beskrivas som normalstark. Det innebär en betydande avmattning sedan i våras. Konjunkturindex har sjunkit från +35 till +14 och det är i synnerhet inom delbranschen IT-tjänster som stämningläget har försämrats. Konjunkturindex har fallit med 28 enheter till +17 och IT-tjänster har gått från ett mycket starkt läge till närmast normalkonjunktur.

Utfallet för första halvåret visar att omsättningen sammantaget för branschen fortsatte att stiga men inte alls i den omfattning som företagen först rapporterade om. Innevarande höst har företagens omsättning i stort sett legat kvar på en oförändrad nivå. Det har pressat företagens marginaler och lönsamheten har försämrats. Bland IT-tjänsteföretagen är det nu en lika stor andel som anser att lönsamheten är god som anser att den är dålig. Det är en klar försämring mot ett halvår tidigare. En ytterligare förklaring till det försämrade lönsamhetsomdömet kan vara att företagens personalkostnader fortsatt att öka till följd av nyanställningar.

Prognoserna inför våren visar att efterfrågan på företagens tjänster väntas stiga och företagen räknar med att omsättningen ökar på nytt. Även anställningsplanerna är optimistiska men i likhet med tidigare är bristen på branschkompetent personal fortsatt stor. ■

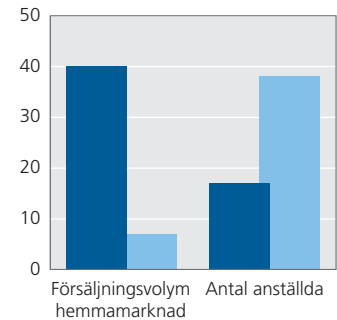
SÄLLANKÖPSHANDEL

Nettotal

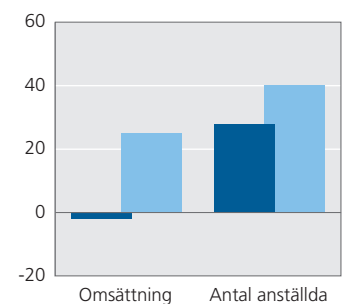
PARTIHANDEL

Nettotal

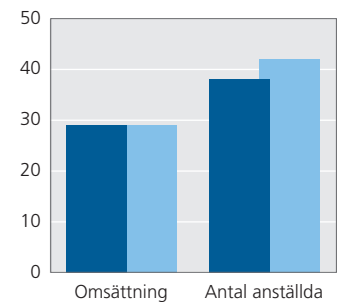
FÖRETAGSTJÄNSTER

Nettotal

IT-TJÄNSTER

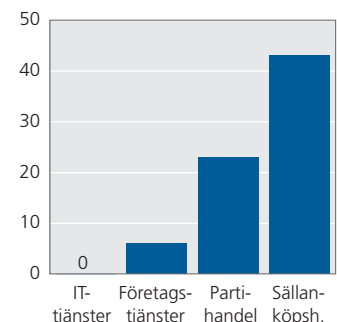
Nettotal

TJÄNSTESEKTORNENS BEDÖMNING

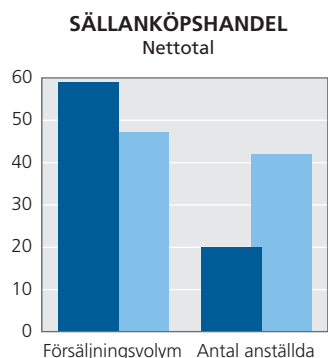
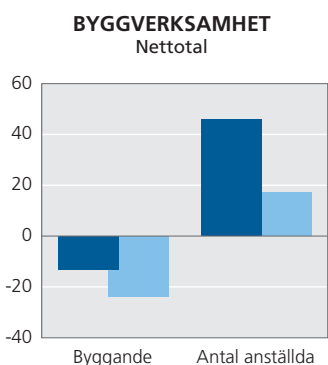
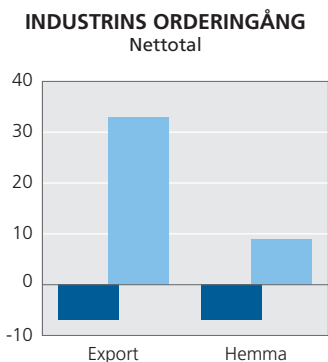
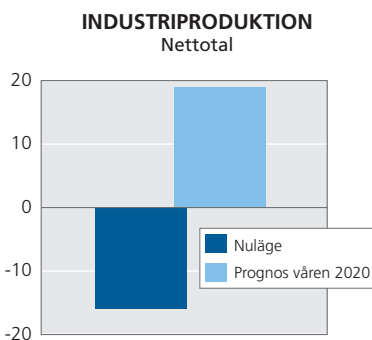
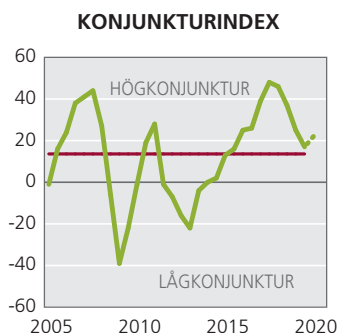
AV LÖNSAMHETEN

Hösten 2019, nettotal

LYFT FÖR HANDELN

Konjunktoren i Sjuhärad spretar för närvarande år olika håll i olika branscher. Totalt sett sjönk konjunkturindex från +25 till +17 i höstens undersökning. Det var främst en försvagning inom industrin som låg bakom, men även byggbranschen dämpades något. För handeln gick däremot pilarna kraftigt uppåt.

Inbromsning för industrin

Industrikonjunktoren i Sjuhärad fortsätter att försvagas. Konjunkturindex låg i våras på +22 men sjönk i höstens mätning till ±0. Det var den svagaste noteringen sedan våren 2015.

Förväntningarna från i våras har inte infriats. Då räknade företagen med betydande uppgångar för både produktion och ordergång. Produktionsvolymen har istället minskat något andra halvåret i år. Även ordergången har avtagit men nedgången var endast marginell, på såväl hemma- som på exportmarknaden. Sysselsättningen minskade svagt under våren men var i stort sett oförändrad under hösten.

Inom maskinindustrin var försvagningen kraftig. I våras gjorde en majoritet inom delbranschen positiva konjunkturbedömningar och konjunkturindex låg på starka +34. Omsvängningen var total i höstens mätning då det var en tydlig övervikt av pessimistiska bedömningar vilket gav ett index på -39. Framförallt har exportordergången varit svag och det har inneburit att produktionen minskat inom maskinindustrin. För textilindustrin är däremot läget relativt oförändrat från i våras.

Till våren räknar industriföretagen i Sjuhärad med en viss konjunkturåterhämtning. Framförallt väntar man sig ett uppsving av ut-

ländska order. Produktionen beräknas öka en del medan sysselsättningsprognosen är svagt negativ.

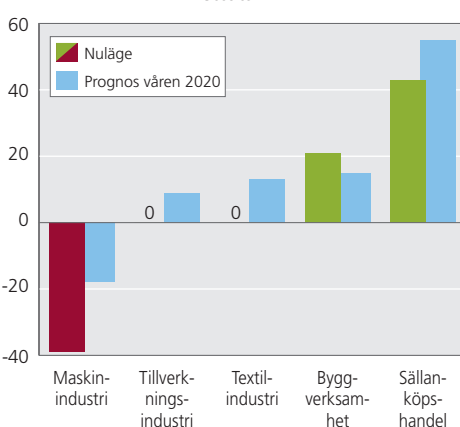
Svalare byggkonjunktur

Konjunkturindex för byggbranschen i Sjuhärad gick ner från +37 till +21. Läget är alltså något bättre än normalt men betydligt svalare än på länge. Byggandet minskade en del första halvåret och ser heller inte ut att återhämta sig under andra halvåret då det är fler företag som anger minskat än ökat byggande. Annars brukar andra halvåret historiskt sett vara något mer positivt än första halvåret.

Orderstocksomdömet har försvagats rejält sedan i våras liksom resursutnyttjandet. Dämpningen verkar dock inte ha påverkat arbetsmarknaden ännu då byggföretagen har fortsatt att utöka personalstyrkan sedan i våras. Som en följd av detta är det också mycket färre företag än på länge som upplever arbetskraftsbrist. Bristtalen minskade inom samtliga yrkeskategorier.

Kommande vår räknar företagen med att konjunkturkurvan fortsätter svagt nedåt. Byggandet väntas minska första halvåret 2020 liksom värdet på antagna anbud. Trots detta fortsätter sysselsättningsprognosen att vara positiv men personalökningen antas bli måttlig.

KONJUNKTURLÄGET I OLIKA BRANSCHER HÖSTEN 2019 OCH VÅREN 2020

Stort uppsving för sällanköpshandeln

I våras sjönk lägesomdömet rejält bland handlarna i Sjuhärad och konjunkturindex föll från +41 till +10. I höst kom dock en rekyl uppåt och indexet klättrade hela vägen till +43. De flesta pilar pekar nu uppåt. Försäljningen har ökat kraftigt och lönsamheten har förbättrats jämfört med i våras. Även sysselsättningen har stigit något.

Trots det positiva lägesomdömet under hösten tror man att konjunktoren fortsätter att stärkas kommande halvår. Försäljningen väntas öka kraftigt vilket väntas leda till fortsatt förbättrad lönsamhet och behov av att utöka personalstyrkan ytterligare. ■

BYGGFÖRETAGEN POSITIVA

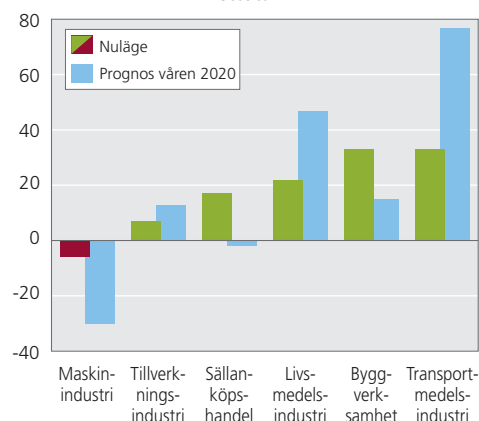
Företagens bedömning av konjunkturläget har fortsatt att försämrats efter den topp som nåddes för två år sedan. Konjunkturindex för näringslivet som helhet landade i höst på +15, vilket trots allt är strax över genomsnittet för de senaste femton åren. En förstärkning av byggkonjunkturen i Skaraborg har bromsat nedgången. På ett halvårs sikt förväntas konjunkturen totalt sett vara oförändrad.

Goda utsikter för transportmedelsindustrin

Trots positiva förväntningar i vårens enkät fortsatte konjunkturindex för industrin att sjunka och landade i höst på +7, vilket kan jämföras med +27 i våras och med konjunkturtoppen på +52 hösten 2017. Ett försämrat stämningsläge inom maskinindustrin och i viss mån även inom transportmedelsindustrin har bidragit till nedgången det senaste halvåret. Industrins ordergång har minskat på såväl hemmamarknaden som exportmarknaden, och framför allt inom maskinindustrin har man också noterat minskade produktionsvolym. Det är första gången sedan 2013 som produktionsutvecklingen inom industrin varit på minussidan. Allt fler företag har också minskat personalstyrkan. Kapacitetsutnyttjandet har minskat svagt och ligger nu nära genomsnittet för de senaste åtta åren. Även lönsamheten har fallit successivt och är nu nere på normala nivåer efter ett par år där lönsamheten varit bättre än normalt.

Totalt sett väntas en blygsam förstärkning av industrikonjunkturen i Skaraborg på ett halvårs sikt. För transportmedelsindustrin ser dock utsikterna påtagligt ljusa ut med en ökad ordergång och produktionsvolym. Trots det väntas antalet anställda snarast att minska, något som är ännu tydligare för industrin totalt sett. Även inom maskinindu-

KONJUNKTURLÄGET I OLIKA BRANSCHER
HÖSTEN 2019 OCH VÅREN 2020
Nettotal

strin räknar man med att ordergången ska öka rätt ordentligt. Utgångsläget när det gäller orderstocken är dock svagt, varför det inte väntas resultera i någon ökning av produktionsvolymen.

Högtryck i byggbranschen

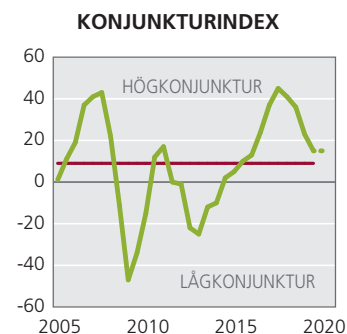
I våras skedde en rejäl avmattning av byggkonjunkturen i Skaraborg och konjunkturindex var lägre än i övriga delregioner i Västra Götaland. I höst ger byggföretagen i Skaraborg en betydligt ljusare bild och konjunkturen förefaller med ett index på +33 att till och med vara något starkare än i de övriga delregionerna. Företagens starka konjunkturomdömen verkar framför allt ha sin grund i en ökning av stocken av pågående arbeten. Kapacitetsutnyttjandet är högt och nu är det återigen tillgången på arbetskraft snarare än efterfrågeläget som utgör det främsta expansionshindret. Däremot rapporteras endast en måttlig ökning av faktureringsklara arbeten.

Företagen räknar med att byggkonjunkturen försvagas till våren. Ordergången förväntas minska markant, men trots det förväntas stocken av pågående arbeten att öka ytterligare en tid, och en stor del av företagen räknar med att fortsätta öka antalet anställda.

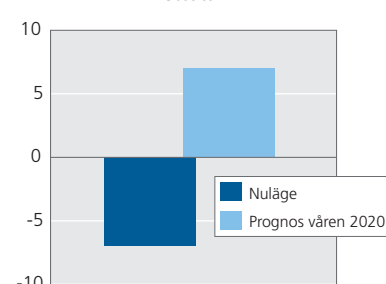
Stabilt i sällanköpshandeln

Konjunkturindex för sällanköpshandeln landade i höst på +17 och har därmed legat ganska stabilt efter den uppgång som noterades för ett år sedan. Försäljningsvolymen minskade en del i vårens mätning men har nu ökat igen. Utsikterna för det kommande halvåret antyder dock att den uppgången är tillfällig och konjunkturindex förutspås falla.

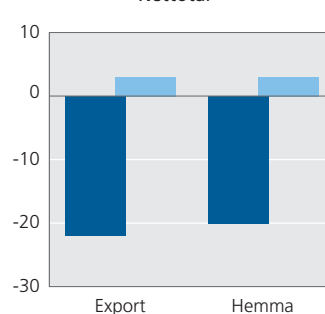
Antalet anställda har minskat i de två senaste mätningarna och den utvecklingen ser ut att fortsätta även till våren, men i mindre omfattning. Företagens omdömen om lönsamheten ser förhållandevis positiva ut. Fler bedömer lönsamheten som god snarare än som dålig, vilket inte är något normalt för branschen. ■

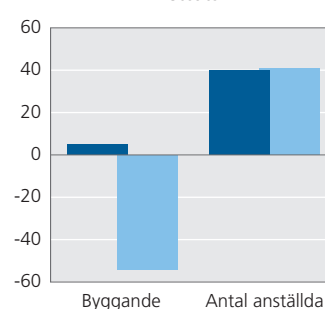
INDUSTRIPRODUKTION
Nettotal

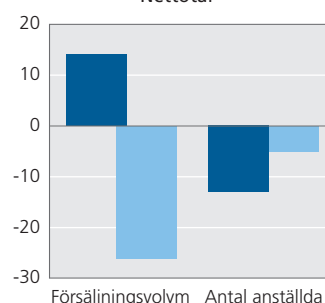
INDUSTRINS ORDERGÅNG
Nettotal

BYGGVERKSAMHET
Nettotal

SÄLLANKÖPSHANDEL
Nettotal

ARBETSMARKNADEN I VÄSTRA GÖTALAND HÖSTEN 2019

Näringsgren		Göteborgsregionen	Fyrbodal	Sjuhärad	Skaraborg	Västra Götaland
Jord-, skogsbruk, jakt o fiske	Arbetsgivare	8 289	9 028	8 339	10 562	34 897
	Anställda	852	986	799	1 972	4 431
Tillverkningsindustri	Arbetsgivare	4 636	1 725	1 504	1 831	9 185
	Anställda	53 684	13 765	15 643	24 464	105 880
El-, gas-, värme- och vatten	Arbetsgivare	365	181	92	431	1 003
	Anställda	3 272	1 175	722	983	5 977
Byggverksamhet	Arbetsgivare	9 391	3 753	2 719	2 656	17 261
	Anställda	35 904	8 485	6 945	6 641	55 464
Partihandel och detaljhandel	Arbetsgivare	13 744	3 598	3 384	3 363	22 215
	Anställda	63 043	13 174	14 247	12 189	96 767
Transport och magasinering	Arbetsgivare	3 242	925	687	788	5 359
	Anställda	28 687	5 088	4 827	5 469	43 510
Hotell- och restaurangverks.	Arbetsgivare	3 377	989	531	754	5 387
	Anställda	19 327	4 173	2 089	2 949	27 661
Informations- och kommunikationsverks.	Arbetsgivare	7 794	803	887	795	9 666
	Anställda	26 124	1 051	2 114	1 722	30 469
Finansiell verksamhet	Arbetsgivare	2 969	371	401	325	3 808
	Anställda	7 777	909	1 033	823	10 298
Fastighets- och uthyrningsverksamhet, företagstjänster	Arbetsgivare	37 527	7 053	5 870	6 371	53 081
	Anställda	102 732	11 832	11 809	8 594	133 258
Offentlig förvaltning och försvar	Arbetsgivare	71	35	23	34	110
	Anställda	13 453	2 673	1 351	5 582	23 009
Utbildning	Arbetsgivare	3 341	599	481	528	4 563
	Anställda	42 681	4 831	5 027	2 004	45 893
Hälso- och sjukvård, sociala tjänster, veterinärverksamhet	Arbetsgivare	4 272	678	602	682	5 821
	Anställda	102 211	36 470	28 161	38 024	202 907
Övrigt	Arbetsgivare	14 093	3 100	2 493	3 258	21 824
	Anställda	16 716	3 123	2 196	3 231	24 386
Bransch okänd	Arbetsgivare	737	218	140	150	1 177
	Anställda	117	22	15	27	171
SUMMA	Arbetsgivare	113 848	33 056	28 153	32 528	195 357
	Anställda	516 580	107 757	96 978	114 674	810 081

Arbetsgivare = antalet representerade företag i respektive region. En arbetsgivare (ett företag eller myndighet) kan bestå av flera arbetsställen med olika branschklassificeringar. Arbetsgivare och anställda fördelas på bransch utifrån klassificeringen för företagets största arbetsställe. För kommuner klassificeras de anställda utifrån kommunens branschklassificering.

ANTAL SYSSELSATTA, TUSENTAL

	kv 3 2015	kv 3 2016	kv 3 2017	kv 3 2018	kv 3 2019
Västra Götalands län	840,0	844,5	865,6	886,2	898,2
Stockholms län	1 182,8	1 206,7	1 236,7	1 257,6	1 276,7
Hela riket	4 924,3	4 973,6	5 103,8	5 161,6	5 198,7

SYSSELSÄTTNINGEN FORTSÄTTER ATT ÖKA

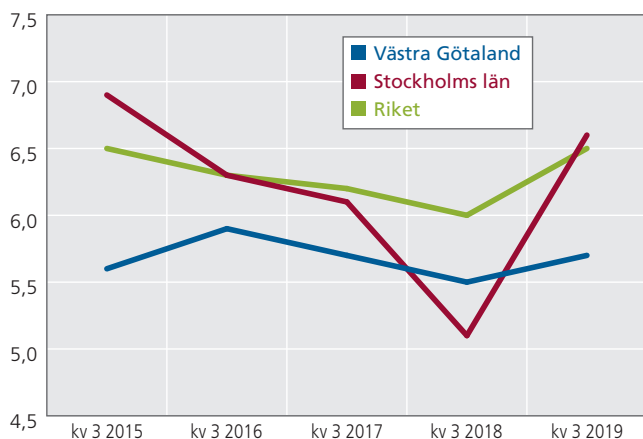
Enligt SCB:s arbetskraftsundersökning steg sysselsättningen i Västra Götaland kraftigt 2017. Även 2018 var utvecklingen positiv men ökningstakten något lägre. I år har uppgången fortsatt och tredje kvartalet var det 12 000 fler sysselsatta i länet än motsvarande kvartal föregående år. Det motsvarar en ökning med 1,4 procent. I hela Sverige steg sysselsättningen med 0,7 procent och i Stockholms län med 1,5 procent under samma period.

Arbetslösheten i Västra Götaland har länge varit lägre än i övriga landet. Tredje kvartalet 2019 var arbetslösheten i länet 5,7 procent mot 6,5 procent i riket som helhet. I Stockholm låg den på 6,6 procent.

Anm: Statistiken över sysselsättning och arbetslöshet bör tolkas med viss försiktighet då den bygger på ett mindre urval från andra halvan av 2018 och framåt.

ARBETSLÖSHET

Procent av arbetskraften

Källa: AKU

ANTAL NYREGISTRERADE PERSONBILAR

	2017				2018				2019		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3
Fyrbodal	2 174	3 031	2 428	3 797	2 262	3 583	1 237	1 691	1 573	2 152	1 977
Göteborgsreg.	10 787	12 297	10 349	12 356	10 615	18 032	7 074	8 779	7 933	10 484	8 655
Sjuhärad	2 202	2 496	2 065	2 221	2 088	3 244	1 221	1 602	1 687	1 941	1 788
Skaraborg	2 390	2 851	2 131	2 376	2 227	3 668	1 322	1 787	1 773	2 374	2 179
V Götaland	17 553	20 675	16 973	20 750	17 192	28 527	10 854	13 859	12 966	16 951	14 599

BILFÖRSÄLJNINGEN LÄGRE ÄN FÖRRA ÅRET

Vid halvårsskiftet i fjol infördes de nya fordonsskattereglerna, bonus malus, och många passade på att tidigarelägga sina planerade bilinköp. Det innebär att nyregistreringarna ökade rejält under andra kvartalet 2018 för att efterföljande kvartal sjunka kraftigt. Under de tre första kvartalen i år har personbilsregistreringen minskat med 21 procent i Västra Götaland, jämfört med motsvarande period i fjol. Störst är nedgången i Göteborgsregionen.

BOSTADSBYGGANDE

Antal påbörjade bostäder (lägenheter)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Fyrbodal								
Småhus	278	187	227	300	332	416	286	267
Flerbostadshus	242	177	375	276	323	671	625	551
Totalt	520	364	602	576	655	1 087	911	818
Göteborgsregionen								
Småhus	868	560	804	869	1 439	1 458	1 520	1 252
Flerbostadshus	2 337	2 611	2 598	3 144	3 741	4 504	5 368	5 744
Totalt	3 205	3 171	3 402	4 013	5 180	5 962	6 888	6 996
Sjuhärad								
Småhus	138	96	140	104	243	285	301	300
Flerbostadshus	307	459	264	380	541	599	399	342
Totalt	445	555	404	484	784	884	700	642
Skaraborg								
Småhus	275	115	150	160	192	311	330	290
Flerbostadshus	413	144	217	68	312	823	471	487
Totalt	688	259	367	228	504	1 134	801	777
Västra Götaland, totalt								
Småhus	1 559	958	1 321	1 433	2 206	2 470	2 437	2 109
Flerbostadshus	3 299	3 391	3 454	3 868	4 917	6 597	6 863	7 124
Totalt	4 858	4 349	4 775	5 301	7 123	9 067	9 300	9 233

BOSTADSBYGGANDET SVAGT NED

Efter uppgångar fem år i rad upphörde bostadsbyggandet i Västra Götaland att öka 2018. Jämfört med året innan sjönk antalet påbörjade bostadslägenheter med knappt 1 procent. Antalet småhus minskade för andra året i rad medan flerbostadshus fortsatte att öka. Byggandet steg med knappt 2 procent i Göteborgsregionen medan det minskade i övriga delregioner.

ANTAL GÄSTNÄTTER I VÄSTRA GÖTALAND

		2014	2015	2016	2017	2018
Fyrbodal	Hotell	826 119	889 933	890 295	940 771	1 008 585
	Stugbyar och vandrarhem	179 640	186 292	157 491	149 981	149 743
	Camping	1 791 268	1 874 902	1 824 986	1 859 567	1 961 742
	Gästnätter totalt	2 797 027	2 951 127	2 872 772	2 950 319	3 120 070
Göteborgsregionen	Hotell	3 787 845	4 105 525	4 323 801	4 420 227	4 499 238
	Stugbyar och vandrarhem	294 837	353 474	372 788	356 960	345 489
	Camping	455 233	437 023	428 931	405 808	403 781
	Gästnätter totalt	4 537 915	4 896 022	5 125 520	5 182 995	5 248 508
Sjuhärad	Hotell	221 626	240 451	251 791	271 877	270 483
	Stugbyar och vandrarhem	55 763	74 501	42 447	43 344	40 981
	Camping	184 089	216 128	191 841	205 943	176 878
	Gästnätter totalt	461 478	531 080	486 079	521 164	488 342
Skaraborg	Hotell	446 953	484 675	474 030	506 179	502 214
	Stugbyar och vandrarhem	106 569	109 541	93 278	102 928	118 406
	Camping	615 774	616 208	621 841	628 933	619 089
	Gästnätter totalt	1 169 296	1 210 424	1 189 149	1 238 040	1 239 709
Västra Götaland	Hotell	5 282 543	5 720 584	5 939 917	6 139 054	6 280 520
	Stugbyar och vandrarhem	636 809	723 808	666 004	653 213	654 619
	Stugbyar	99 849	108 451	92 456	106 938	115 782
	Vandrarhem	536 960	615 357	573 548	546 275	538 837
	Camping	3 046 364	3 144 261	3 067 599	3 100 251	3 161 490
	Gästnätter totalt	8 965 716	9 588 653	9 673 520	9 892 518	10 096 629
Andel av riket, %	Hotell	17,0	17,1	16,8	16,8	16,6
	Stugbyar och vandrarhem	10,3	11,1	10,6	10,3	9,5
	Stugbyar	3,5	3,6	3,2	3,8	3,4
	Vandrarhem	16,2	17,3	16,7	15,3	15,4
	Camping	20,2	20,2	19,6	19,7	19,7
	Totalt	17,1	17,2	16,9	16,9	16,6

FLER GÄSTNÄTTER

Antalet gästnätter i Västra Götaland ökade med drygt 2 procent 2018. Tillväxttakten var därmed något lägre än i riket som helhet där gästnätterna steg med knappt 4 procent. Fyrbodal hade en ökning på närmare 6 procent, framförallt genom fler hotellövernattningar. Gästnätterna minskade i Sjuhärad som efter en stor uppgång 2017 föll tillbaka till 2016 års nivå. I Göteborgsregionen ökade hotellövernattningarna med 2 procent.

	Göteborgsregionen				Fyrbodalen				Sjuhärad				Skaraborg				Västra Götaland				
	Oms ¹⁾ Mdr	Andel ²⁾ %	Konj- index	Konj- progn	Oms ¹⁾ Mdr	Andel ²⁾ %	Konj- index	Konj- progn	Oms ¹⁾ Mdr	Andel ²⁾ %	Konj- index	Konj- progn	Oms ¹⁾ Mdr	Andel ²⁾ %	Konj- index	Konj- progn	Oms ¹⁾ Mdr	Andel ³⁾ %	Bransch andel ⁴⁾	Konj- index	Konj- progn
Tillverkningsindustri	335	59	18	14	116	20	7	13	36	6	0	9	80	14	7	13	567	29	30	10	13
- Transportmedelsind	172	76	15	2	14	6	54	53	6	3			33	15	33	77	225	55	12	30	36
- Maskinindustri	20	59	38	5	3	8	-12	-10	5	13	-39	-18	7	19	-6	-30	35	15	2	2	-13
- Elektronikindustri	11	65	22	22	0	3			3	17			2	14			17	18	1	12	25
- Grafisk industri	2	64			0	5			1	24			0	7			3	15	0	-33	-22
- Kemisk industri	83	49	35	46	79	47			4	2			3	2			170	48	9	27	33
- Metallvaruindustri	7	37			4	18			3	13			7	33			20	14	1	-8	-9
- Textil- och beklädn.ind	1	17			0	5			4	74	0	13	0	4			5	41	0	11	19
- Livsmedelsindustri	18	50	4	9	4	13			2	6			11	32	22	47	36	19	2	7	19
Byggverksamhet	99	68	29	40	17	12	14	-1	15	10	21	15	13	9	33	15	144	17	8	27	29
Företagstjänster	183	88	14	11	7	3			11	5			8	4			209	17	11	12	11
- IT-tjänster	49	86	17	22	1	2			4	7			3	5			57	15	3	13	21
Bilhandel	88	81			8	7			6	6			7	6			109	23	6	1	-16
Transport och logistik	44	73			5	9			4	7			7	12			60	20	3	24	42
Sällanköpshandel ⁵⁾	44	53	12	7	14	16	-4	-18	16	19	43	55	10	12	17	-2	83	17	4	29	33
Partihandel	245	77	34	35	15	5			33	10			27	8			320	16	17	32	32
Undersökta branscher, tot	1039	70			182	12			121	8			152	10			1493	21	78		
Övriga näringslivet	280	68			56	14			30	7			45	11			411	15	22		
Totala näringslivet	1318	69	21	20	238	13	10	8	151	8	17	22	197	10	15	15	1904	19		18	20

1) Omsättningsuppgifterna avser 2018 och är schablonmässigt beräknade 2) Andel av Västra Götaland 3) Andel av Sverige
4) Branschandel av Västra Götaland 5) Konjunkturindexet inkluderar bilhandel i de fyra delregionerna däremot inte i Västra Götaland

UNDERSÖKNINGSMETODIK

Konjunkturutvecklingen i en region är givetvis intimt sammanlänkad med den totala ekonomiska utvecklingen i landet. Trots det kan det finnas så stora skillnader i näringslivsstrukturen att konjunkturutvecklingen i landet inte alltid kan ligga till grund för en bedömning av utvecklingen i regionen.

Skillnader i näringslivsstrukturen kan bestå av olikheter avseende t.ex. branschstruktur, exportintensitet och graden av legotillverkning hos företagen. Vid konjunkturanalys är det också av speciellt intresse att se på branschstatistiken grupperad efter slutanvändning. En sådan gruppering till sektorer underlättar en analys av utvecklingen över tiden.

I Västra Götaland ligger exempelvis verkstadsindustrins andel av industrins förädlingsvärde vanligtvis en bit över andelen i Sverige som helhet. För de råvarubaserade branscherna gruvor, trävaruindustri, massa- och pappersindustri samt stål- och metallindustri är andelen av industrins totala förädlingsvärde betydligt lägre än i riket som helhet. Detta leder till att en konjunkturuppgång för industrin i Västra Götaland bör ligga en bit efter en konjunkturuppgång i landet och betydligt efter en uppgång i t.ex. Norrland. Förklaringen till detta är att råvaruindustrin tenderar att leda utvecklingen i en internationell konjunkturuppgång samt att verkstadsindustrin normalt ligger i en senare konjunkturfas.

Undersökningens uppläggning

Konjunkturbarometern för Västra Götaland omfattar följande branscher: tillverkningsindustri, byggverksamhet, sällanköpshandel, bilhandel, transport och logistik, partihandel, företagstjänster samt IT-tjänster. Den baseras på ett urval företag i fyra delregioner: Fyrbodalen, Göteborgsregionen, Sjuhärad och Skaraborg. Undersökningen är en post/webbenkät som omfattar totalt cirka 1 000 företag i hela Västra Götaland.

För tillverkningsindustrin är urvalet stratifierat på bransch och storlek (antal anställda). Urvalet är konstruerat så att god täckning fås ned till storleksgruppen med minst 10 anställda. Detta görs för att kunna särredovisa små och medelstora företag. Företag med mer än 100 anställda totalundersöks. I undersökningen ingår för Västra Götaland totalt ca 500 industriföretag. För näringsgrenarna byggverksamhet och sällanköpshandel baseras konjunkturbarometern på ett urval av cirka 25 företag per delregion i vardera branschen, och för de övriga branscherna ett urval av 30–50 företag i Västra Götaland som helhet.

Urvalsramen utgörs av SCB:s företagsdatabas (FDB). Företagen tillfrågas via en enkät, där företagsledningen ombeds besvara ett antal frågor avseende den ekonomiska utvecklingen för innevarande och kommande halvår. För varje fråga finns i regel tre svarsalternativ: större/oförändrad/mindre.

Vid bearbetning av resultaten vägs svaren med ett storleksmått (förädlingsvärde alternativt antal anställda), så att de större företagen väger tyngre än de mindre. Resultaten presenteras som s.k. netttotal. Nettototalen utgörs av saldotal mellan de företag som uppgivit positiv respektive negativ utveckling eller omdöme. Materialinsamling och statistisk bearbetning görs av SCB.

Andel svarande bland tillfrågade företag uppgick denna gång till 72 procent.

Om konjunkturindex för Västra Götaland

Syftet med ett konjunkturindex är att ge ett sammanfattande mått på konjunkturen, dvs. det ekonomiska läget, i en bransch eller en region vid en viss tidpunkt. Konjunkturindexen för en region är en sammanvägning av det aktuella konjunkturläget för de olika branscherna som ingår och undersöks i regionen.

Konjunkturläget för varje bransch är i sin tur grundat på företagens egna bedömningar vid en viss tidpunkt. Konjunkturindexen har en möjlig variationsbredd från -100 till +100. Värdet 0 med en toleransgräns på ca ±15 enheter anger läget för en s.k. normalkonjunktur, -100 anger en nattsvart lågkonjunktur och +100 står för en överhettad högkonjunktur. Gränserna för lågkonjunktur och högkonjunktur kan schablonmässigt sättas till -40 respektive +40. ■

OMSÄTTNINGEN MINSKADE ANDRA KVARTALET

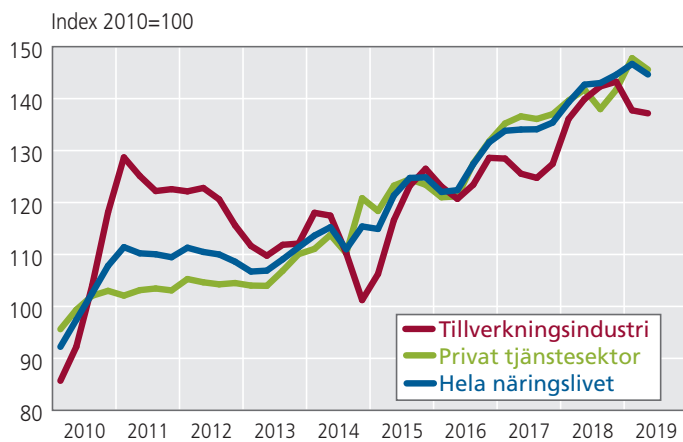
Omsättningen i Västra Götalands näringsliv hade en uppåtgående trend från mitten av 2013 till början av 2019. Under fjolåret steg omsättningen med närmare 6 procent jämfört med året innan. Uppgången fortsatte första kvartalet i år då det var en ökning med drygt 1 procent jämfört med kvartalet innan. Andra kvartalet vände däremot omsättningen ned och minsk-

ningen var ungefär lika stor som ökningen första kvartalet.

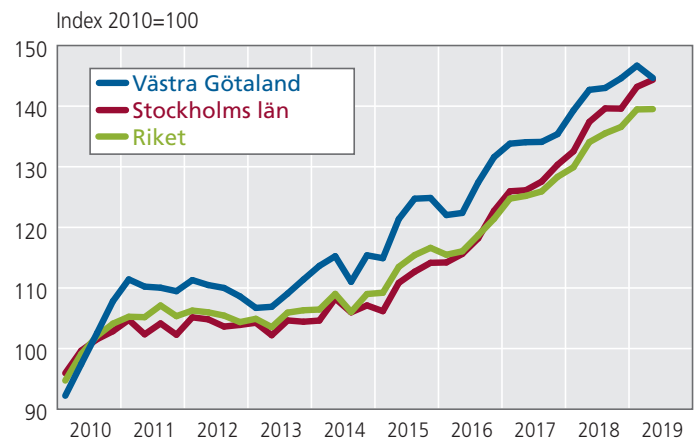
Inom industrin sjönk omsättningen kraftigt redan första kvartalet i år och nedgången fortsatte svagt även andra kvartalet. För de privata tjänsteföretagen var det ett hack i kurvan tredje kvartalet i fjol då omsättningen sjönk med närmare 3 procent. De två följande kvartalerna steg dock omsättningen återigen men andra kvartalet i år kom en nedgång.

I riket som helhet ökade näringslivets omsättning med 6 procent under 2018, alltså samma takt som i Västra Götaland. I Stockholms näringsliv var ökningen knappt 8 procent. I år steg omsättningen i riket under första kvartalet men var i stort sett oförändrad andra kvartalet. I Stockholms län ökade omsättningen i näringslivet både första och andra kvartalet även om ökningstakten avtog under årets andra kvartal. ■

OMSÄTTNING. VÄSTRA GÖTALAND
Säsongrensade kvartalsvärden

OMSÄTTNING. HELA NÄRINGSLIVET
Säsongrensade kvartalsvärden

Lönesummorna ökade första halvåret i år

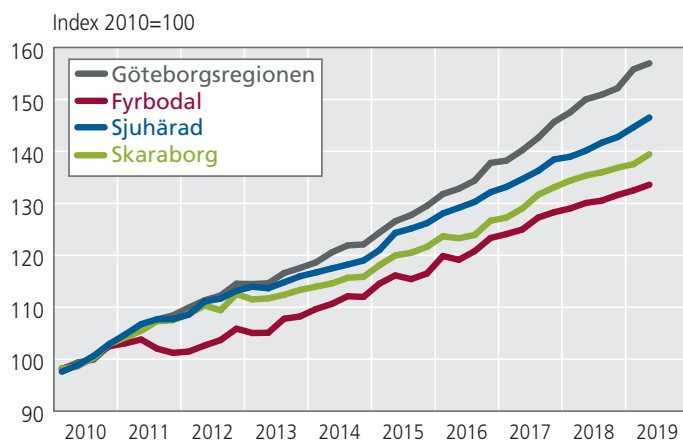
Lönesummorna inom den privata och offentliga sektorn i Västra Götaland steg med drygt 5 procent under 2018. Utvecklingen var dock relativt svag under årets andra halva där lönesummorna ökade måttligt både tredje och fjärde kvartalet. Första kvartalet i år var däremot starkt, med en mycket kraftig ökning

av lönesummorna. Även andra kvartalet var ökningen god och den totala lönesumman i Västra Götaland var knappt 3 procent högre vid halvårsskiftet än vid årets början.

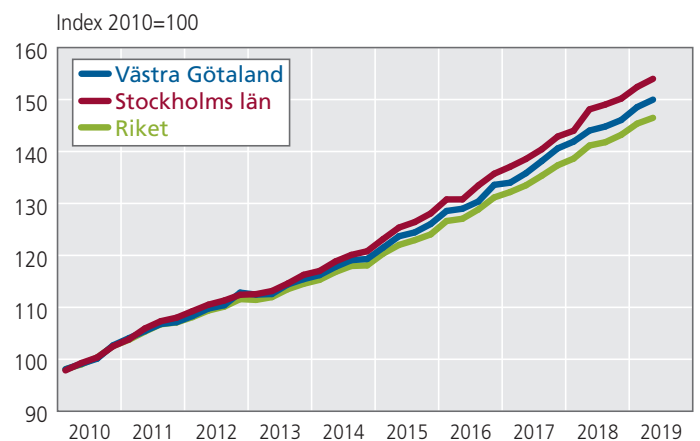
I samtliga delregioner fortsatte den uppåtgående trenden. Allra starkast var utvecklingen i Göteborgsregionen, som i och med detta drar ifrån de övriga delregionerna något.

I riket som helhet har lönesummorna ökat i ganska jämn takt under många år. Ökningstakten under det senaste decenniet är dock något lägre i riket än i Västra Götalands och Stockholms län. I Stockholm ökade lönesummorna med knappt 6 procent 2018. Precis som i Västra Götaland fortsatte uppgången både första och andra kvartalet i år. ■

LÖNESUMMA. PRIVAT OCH OFFENTLIG SEKTOR
Säsongrensade kvartalsvärden

LÖNESUMMA. PRIVAT OCH OFFENTLIG SEKTOR
Säsongrensade kvartalsvärden

Västra Götalandsregionen har ett utvecklings- och samordningsansvar för regionala utvecklingsfrågor. I ansvaret ingår bland annat omvärldsbevakning och analys, att skapa goda förutsättningar för näringslivsutveckling, infrastruktur, kompetensförsörjning, kulturaktiviteter samt för ett strategiskt och effektivt miljöarbete.

Kontaktpersoner för konjunkturrapporten är regionutvecklingsdirektör Helena L Nilsson och Joacim Waara, regionutvecklare. Rapporten kan hämtas på www.vgregion.se/konjunktur.

Telefon: 010 - 44 10 000 (vx)
Adress: Västra Götalandsregionen,
Box 1091, 405 23 Göteborg
Epost: fornamn.efternamn@vgregion.se
Webbplats: www.vgregion.se